

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մ Ե Թ Ո Ղ Ա Կ Ա Ն Ց ՈՒ Ց ՈՒ Մ Ն Ե Ր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴԻՐ,
ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ,
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԽԱՂՈՒԹՅԱՆ,
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՎ ՍՏԵՂԾՎԱԾ
ՄՇՏԱՊԵՍ ԳՈՐԾՈՂ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ 2013-2015
ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ
ՀԱՅՏԵՐԻ ԵՎ 2013 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏԵՐԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՔ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ

Ներածություն

«Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին համապատասխան ՀՀ վարչապետի 2011 թվականի դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2013 թվականի բյուջետային գործընթացն սկսելու մասին» N 1240-Ն որոշմամբ սկսվել է 2013 թվականի բյուջետային գործընթացը և հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության 2013 թվականի պետական բյուջեի մշակման գործընթացի՝ Հայաստանի Հանրապետության 2013-2015 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի և Հայաստանի Հանրապետության 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծի մշակման աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը:

Սույն մեթոդական ցուցումները մշակվել են նշված որոշման պահանջներին համապատասխան և նպատակ ունեն օժանդակելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմիններին, Հայաստանի Հանրապետության դատախազությանը և Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով ստեղծված մշտապես գործող մարմիններին (այսուհետ՝ պետական մարմին կամ հայտատու)՝ Հայաստանի Հանրապետության 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծի մշակման գործընթացի շրջանակներում իրենց 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ հայտերի և 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման և դրանք ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացման գործում:

Անհրաժեշտ է նկատի առնել, որ համաձայն ՀՀ վարչապետի 2011 թվականի դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2013 թվականի բյուջետային գործընթացն սկսելու մասին» N 1240-Ն որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցի 41-րդ կետի, հայտատուները իրենց 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմում պետք է մինչև 2012 թվականի օգոստոսի 4-ը ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացնեն նաև հայտով նախատեսված ծախսային ծրագրերը ծրագրային բյուջետավորման ձևաչափով: Այս աշխատանքները պետք է կազմակերպել սույն մեթոդական ցուցումների Հավելված N 16-ի պահանջներին համապատասխան և նշված հավելվածի 3-րդ (Պետական կառավարչական հիմնարկի կատարողական չափորոշիչները) և 4-րդ (Այլ քաղաքականության միջոցառումների գծով կատարողական չափորոշիչները) բաժիններով նախատեսված տեղեկատվությունը (Doc.3-ը) ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացնել 2-րդ անգամ՝ ՀՀ վարչապետի մոտ ՀՀ պետական կառավարման մարմինների բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի, դրանց

գծով առաջարկված ֆինանսավորման չափերի հետ կապված քննարկումից և համաձայնեցումից հետո՝ ճշգրտված ցուցանիշների հիման վրա, մինչև 2011 թվականի սեպտեմբերի 21-ը:

Ժամանակացույցի 65-րդ կետով նախատեսված՝ 2013 թվականի պետական գնումների անվանացանկի կազմման աշխատանքները պետք է կազմակերպել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2006 թվականի հուլիսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների կողմից պետական և ծառայողական գաղտնիք չպարունակող տվյալ տարվա պետական գնումների անվանացանկի կազմման ու Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարություն ներկայացման կարգը հաստատելու մասին» N 718-Ն հրամանով հաստատված կարգի պահանջներին համապատասխան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից սահմանված ժամկետներում, որի մասին կտեղեկացվի լրացուցիչ:

Ուշադրություն պետք է դարձնել այն հանգամանքին, որ ավանդական ձևաչափին զուգահեռ մշակվող ծրագրային բյուջետավորման ներդրման բարեփոխումների պահանջներից բխող ձևաչափերը այսուհետ պետք է կազմվեն ՀՀ 2012 թվականի բյուջետային գործընթացում ներդրված ծախսային ծրագրերի նոր կառուցվածքին և դրանց ծրագրային դասակարգման դասիչների համակարգին համապատասխան:

Նկատի ունենալով, որ արդեն իսկ ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումներով հաստատվել են ՀՀ մարզերի սոցիալ-տնտեսական զարգացման քառամյա ծրագրեր, ուստի տարածքային զարգացման ծրագրերի գծով հաշվետվողականության մեխանիզմների ստեղծման, ինչպես նաև բյուջետային քննարկումների արդյունավետության բարձրացման նպատակով անհրաժեշտ է, որ ՀՀ պետական կառավարման մարմիններն իրենց ՄԺԾԾ և բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը կազմեն ՀՀ մարզերի սոցիալ-տնտեսական զարգացման քառամյա ծրագրերին համահունչ, այդ հայտերով առաջարկվող ծախսային ծրագրերի հատկացումները ներկայացնեն նաև տարածքային (ըստ մարզերի) բացվածքով՝ համապատասխան բացատրական-վերլուծական տեղեկատվությամբ:

Հարկ է հիշել, որ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի, առաջիկա երեք տարվա՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի մշակման նպատակն է հնարավորություն ստեղծել կառավարության համար կառավարելու պետական հատվածի ֆինանսական ռեսուրսներն իր միջնաժամկետ հարկաբյուջետային նպատակներին և

քաղաքականության գերակայություններին համապատասխան: Միաժամանակ, միջնա-ժամկետ ծախսերի ծրագիրը ծառայում է հիմք՝ պետական բյուջեի նախագծի մշակման աշխատանքների համար: Այսինքն, 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ գործընթացը 2013 թվականի բյուջետային գործընթացի ռազմավարական փուլն է:

ՄԺԾԾ գործընթացի շրջանակներում ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհուրդը կընդունի առաջիկա երեք տարվա հարկաբյուջետային և ծախսային քաղաքականության վերաբերյալ հիմնական որոշումները, բոլոր պետական մարմինների համար կսահմանի ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական բյուջեներով իրականացվելիք բյուջետային ծախսերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ ծախսային չափաքանակներ: Այս որոշումների մասին պետական մարմինները կտեղեկացվեն լրացուցիչ կարգով: Դրանք էլ ուղեցույց կհանդիսանան ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծի պատրաստման համար: Պետական մարմիններն իրենց 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը պետք է կազմեն նշված բյուջետային ծախսերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների շրջանակներում:

Սույն մեթոդական ցուցումները հանդիսանում են միասնական ուղեցույց պետական մարմինների համար թե իրենց 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ հայտերի, և թե 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման համար:

Մեթոդական ցուցումները բաղկացած են հետևյալ չորս մասերից

- **Մաս 1.-** նկարագրվում են ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ և ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծերի կազմման գործընթացներին վերաբերող ընդհանուր բնույթի հիմնական տեղեկությունները, մասնավորապես՝ 2011-2013 թվականների առանցքային մակրոտնտեսական և հարկաբյուջետային ցուցանիշները, ՀՀ 2013-2014 թվականների պետական բյուջեների ծախսերի ոլորտային գերակայությունները, ՀՀ 2012-2015 թվականների ՄԺԾԾ և ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի գծով որոշումները և որոշումներ կայացնողները, ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ և 2013 թվականի բյուջետային գործընթացի հանգուցային ժամկետները և պետական մարմիններին ներկայացվող պահանջները, ինչպես նաև հատուկ ցուցումներ և օրենսդրական հիմքեր՝ բյուջետային ծախսերի հաշվարկների կատարման համար:

- **Մաս 2.-** տրվում են 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ հայտերի կազմման առանձին ցուցումներ՝ ընդհանուր դրույթների և վերջինիս կից ՄԺԾԾ հայտի օրինակելի ձևի տեսքով:

▪ **Մաս 3.**- տրվում են 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման առանձին ցուցումներ՝ ընդհանուր դրույթների և վերջինիս կից բյուջետային ֆինանսավորման հայտի օրինակելի ձևի տեսքով :

▪ **Մաս 4.**- բերվում են 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ հայտերի և 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման ցուցումների հավելվածներ :

Տեխնիկական աջակցության կարգով, ներքին գործառնության էլեկտրոնային համակարգ չունեցող պետական մարմիններին սույն մեթոդական ցուցումների թղթային փաթեթի հետ միասին տրամադրվում է նաև էլեկտրոնային ֆայլերը:

Մեթոդական ցուցումների կամ բյուջետային գործընթացում ծագած՝ պետական մարմնի նկատմամբ առաջադրվող պահանջներին վերաբերող ցանկացած հարց հայտատուները կարող են ուղղել ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի բյուջետային գործընթացի կառավարման վարչության (հեռ.՝ 595260, 595263, 595202, 595225, 595148, 595256), տնտեսության սոցիալական ոլորտի բյուջետային ընթացիկ ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման վարչության (հեռ.՝ 595215, 595258, 595259, 595261, 595269, 595281) և տնտեսության արտադրական ոլորտի բյուջետային ընթացիկ ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման վարչության (հեռ.՝ 595108, 595114, 595115, 595116, 595151, 595152, 595154, 595155, 595257), արտաքին աղբյուրներից ստացվող նպատակային վարկային և դրամաշնորհային միջոցների ֆինանսական ծրագրավորման վարչության (հեռ. 595145, 595146) համապատասխան պատասխանատու մասնագետներին:

ՄԱՍ 1. ՀՀ 2013-2015 ԹԹ. ՄԺԾԾ ԵՎ ՀՀ 2013 Թ. ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1.1 Առանցքային մակրոտնտեսական և հարկաբյուջետային ցուցանիշները

Ստորև բերված աղյուսակում տրվում են ՀՀ 2008-2012 թվականների առանցքային մակրոտնտեսական ցուցանիշները:

Աղյուսակ . Առանցքային մակրոտնտեսական ցուցանիշներ

Ցուցանիշներ	2008	2009	2010	2011	2012
	փաստ.	փաստ.	փաստ.	ծրագ.	կանխ.
Անվանական ՀՆԱ, մլրդ դրամ	3568.2	3147.7	3501.6	3870.8	4218.6
Իրական ՀՆԱ ինդեքս	106.9	85.9	102.1	104.6	104.2
ՀՆԱ դեֆլյատոր	105.9	102.6	109.2	105.7	104.6
Սպառողական գների ինդեքս (ժամկետի վերջ)	105.2	106.5	109.4	104.6	104.1
Գնաճ (ժամանակաշրջանի վերջ) %	5.2	6.5	9.4	4.6	4.1

1.2. ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական բյուջեների ծախսերի ոլորտային գերակայությունները

Սոցիալ-մշակութային, գիտության և սպորտի ոլորտներում 2013-2015 թվականներին կարևորվել են ծախսային հետևյալ գերակայությունները.

- սոցիալական ապահովության բնագավառում կշարունակվեն առանձնակի ուշադրության կենտրոնում պահվել աշխատավարձերի, կենսաթոշակների, ընտանեկան նպաստների բարձրացման հարցերը, ինչպես նաև առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների սոցիալական պաշտպանվածության և հաշմանդամների՝ լուծում պահանջող խնդիրները,

- կրթության բնագավառում կպահպանվի հանրակրթական, մասնագիտական և լրացուցիչ կրթության բարեփոխումների շարունակական ընթացքը, առանձնակի ուշադրություն կդարձվի ուսուցիչների աշխատավարձերի բարձրացման, նրանց վերապատրաստման, դպրոցների նյութատեխնիկական հագեցվածության հարցերին,

- առողջապահության բնագավառի օպտիմալացման հետ միասին ծախսերի առաջանցիկ աճ կապահովվի առաջնային բուժօգնությանը, մոր և մանկան առողջության պահպանմանը, տարափոխիկ հիվանդությունների (այդ թվում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՎ-ի) կանխարգելմանը, սոցիալական հատուկ նշանակություն ունեցող հիվանդությունների և սոցիալապես անապահով խավերի բուժօգնությանը, հիգիենիկ և հակահամաճարակային անվտանգության ապահովմանը վերաբերող ծրագրերին,

- կշարունակվի մշակույթի և սպորտի բնագավառների աշխատողների աշխատավարձերի բարձրացումը,

- գիտության գծով կընդլայնվեն բազային և նպատակային ծրագրային ֆինանսավորման ծավալները:

Պետական կառավարման ոլորտում 2013-2015 թվականներին շարունակվելու են քաղաքացիական ծառայության կատարելագործման, պետական մարմիններում տեխնիկական վերազինմանն ուղղված միջոցառումները:

ՀՀ կառավարության գործունեությունը նպատակաուղղված կլինի նաև արտաքին աշխարհի հետ հանրապետության հարաբերությունների պահպանմանը և զարգացմանը: Այդ իսկ պատճառով կկարևորվի օտարերկրյա պետություններում ՀՀ դեսպանատների, առևտրական ներկայացուցչությունների համակարգի զարգացումը, ինչպես նաև միջազգային

կազմակերպություններում անդամակցության հետ կապված առանձին ֆինանսական հարցերի կարգավորումը:

Համապատասխան քայլեր կձեռնարկվեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների ֆինանսական ապահովվածության բարելավման ուղղությամբ՝ ուշադրությունը սևեռելով հատկապես որոշակի միջհամայնքային նշանակության ծրագրերի ֆինանսավորման համար համայնքներին պետական բյուջեից նպատակային հատկացումների տրամադրմանը:

Տնտեսության ոլորտում շարունակվելու են պետական ներդրումները տրանսպորտի և կապի, առևտրի և տնտեսական զարգացման, քաղաքաշինության, անշարժ գույքի կադաստրի, ջրային տնտեսության, գյուղատնտեսության, էներգետիկայի, բնապահպանության ոլորտներում:

Բնապահպանության բնագավառում կշարունակվեն բնության հատուկ պահպանվող տարածքների, (ազգային պարկերի, արգելոցների, արգելավայրերի, դենդրոպարկերի) պահպանման, խնամքի, Սևանա լճի համալիր ծրագրի շրջանակներում նախատեսվող միջոցառումների ու ենթածրագրերի և բնապահպանական այլ միջոցառումների իրականացումը:

Հիդրոոդերևութաբանության և շրջակա միջավայրի մոնիտորինգի բնագավառում կշարունակվեն շրջակա միջավայրի վիճակի և հիդրոոդերևութաբանական երևույթների դիտարկումները, ուսումնասիրությունները, կանխատեսումները:

Բնական պաշարների ուսումնասիրության և պահպանության բնագավառում կիրականացվեն ընդերքի երկրաբանահետախուզական ուսումնասիրություններ, հանրապետության տարածքում օգտակար հանածոների նոր երևակների հայտնաբերմանն ու երկրաբանական մի շարք կարևոր հիմնախնդիրների պարզաբանմանն ուղղված երկրաբանական, հիդրոերկրաբանական, երկրաֆիզիկական ու երկրաքիմիական ուսումնասիրություններ:

Ջրային տնտեսության բնագավառի հիմնական ծախսային գերակայությունը հանդիսանում է ոռոգման համակարգերի սուբսիդավորումը, որը տրվում է ընկերությունների կողմից ծառայությունների մատուցման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ճեղքվածքի ֆինանսավորման նպատակով: Պետական ներդրումային քաղաքականությունն այս բնագավառում գլխավորապես ուղղված է լինելու համակարգերի ֆիզիկական կառուցվածքների պահպանմանը և վերականգնմանը, ծառայությունների մատուցման էներգատար կառուցվածքների փոփոխմանը, համակարգերում հաշվառելիության համակարգի բարելավմանն ու

արդիականացմանը, որը հիմնականում իրականացվելու է միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկային միջոցների հաշվին: Ոլորտի կարևորագույն ռազմավարական նշանակության խնդիրներից է հանդիսանում նաև Որոտան-Արփա-Սևան թունելի հետագա շահագործումը և տեխնիկական վիճակի բարելավումը:

Գյուղատնտեսության զարգացման ներոլորտային հիմնական գերակայություններն են.

- հողերի մելիորատիվ վիճակի բարելավման միջոցառումների իրականացում,
- բույսերի պաշտպանության միջոցառումների իրականացում,
- անտառային տնտեսության պահպանման, վերականգնման, անտառապաշտպանական աշխատանքների իրականացում,
- անասնաբուժական-հակահամաճարակային միջոցառումների իրականացում,
- սերմնաբուծության և տոհմաբուծության զարգացում:

Տրանսպորտի և կապի բնագավառում իրականացվելիք ծախսային քաղաքականության հիմնական գերակայություններն են հանդիսանալու՝

- պետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհների կառուցման, հիմնանորոգման, պահպանման, շահագործման աշխատանքների իրականացումը,
- տրանսպորտային օբյեկտների հիմնանորոգումը,
- Երևանի մետրոպոլիտենի բնականոն գործունեության ապահովումը:

Անհրաժեշտ միջոցներ կուղղվեն նաև մարզային նշանակության և միջհամայնքային ճանապարհների հիմնանորոգման համար:

Տնտեսական զարգացման բնագավառի հիմնական գերակա ուղղությունը շարունակելու է մնալ հանրապետությունում փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացումը և աջակցումը, ինչպես նաև զբոսաշրջության զարգացման միջոցառումների իրականացումը:

Քաղաքաշինության բնագավառի քաղաքականության հիմնական ուղղություններն ու ծախսային գերակայություններն են.

- նախագծահետազոտական աշխատանքների իրականացումը ,
- անօթևան մնացած քաղաքացիների բնակարանային խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի իրականացումը:

Անշարժ գույքի կադաստրի բնագավառի գերակա ուղղություններ են դիտվում՝

- ՀՀ տարածքում անշարժ գույքի միասնական կադաստրի վարման համակարգի արդյունավետ կառավարման ապահովումը,

- գեոդեզիայի և քարտեզագրության ոլորտի կառավարման արդյունավետության բարձրացումը,

- հողաշինարարության և հողային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետ համակարգի ձևավորումը:

Պատշաճ ուշադրության կարժանանան պաշտպանության, ազգային անվտանգության և հասարակական կարգի պահպանության ոլորտները:

1.3 ՀՀ 2013-2015 թթ. ՄԺԾժ որոշումները և որոշումներ կայացնողները

ՄԺԾժ որոշումներ

ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾժ մշակման գործընթացը տրամադրում է մի մեխանիզմ, որով ՀՀ կառավարությունը ՄԺԾժ բարձրագույն խորհրդի որոշումների հիման վրա կկայացնի ռազմավարական որոշումներ իր հարկաբյուջետային քաղաքականության մասին: Մասնավորապես, ՄԺԾժ գործընթացի արդյունքում կսահմանվեն

- **Երկարաժամկետ հարկաբյուջետային սկզբունքները կամ նպատակները** այնպիսի ցուցանիշների գծով, ինչպիսիք են պետական բյուջեի եկամուտները, ծախսերը, պակասուրդի մակարդակը և պետական պարտքը:

- **Կարճաժամկետ և միջնաժամկետ հարկաբյուջետային ցուցանիշները.** հաշվի առնելով երկարաժամկետ հարկաբյուջետային քաղաքականության նպատակները, ակնկալվող եկամուտների մակարդակը և ծախսերի անհրաժեշտությունը, ՀՀ կառավարությունը կորոշի ընդհանուր ծախսերի մակարդակը (և, հետևաբար, պակասուրդը) առաջիկա բյուջետային տարվա և ՄԺԾժ ժամանակահատվածի հաջորդ երկու տարիների համար:

- **Ռազմավարական ծախսային գերակայությունները.** ՄԺԾժ գործընթացում ոլորտային և ծախսային գերակայությունների սահմանումը թույլ կտա, որպեսզի ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծի նախապատրաստման գործընթացն ուղղորդվի համապատասխանաբար ձևավորված քաղաքական մտադրություններով և մշակված քաղաքականություններով:

- **Ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակները.** ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾժ շրջանակներում ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման համապատասխան չափաքանակների սահմանման համար ելակետ կհանդիսանան «Հայաստանի Հանրապետության 2012 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված հատկացումները:

- **Պետական մարմինների կողմից իրականացվող քաղաքականության նպատակները և դրանց իրագործման համար կիրառվող ռազմավարությունը.** ՄԺԾժ գործընթացը հնարավորություն է տալիս պետական մարմիններին ներգրավվել պետության ռազմավարական նպատակների և ծրագրերի մշակման գործընթացում :

1.3. ՄԺԾժ որոշումներ կայացնողները

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2002 թվականի հունիսի 7-ի N 346-Ն որոշմամբ ստեղծվել են ՄԺԾժ գործընթացի շրջանակներում իրականացվող աշխատանքները համակարգող և ղեկավարող մարմինները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում պետական միջնա-

ժամկետ ծախսերի ծրագրի մշակման մշտապես գործող բարձրագույն խորհուրդը (ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհուրդ) և նշված ծրագրերի մշակման աշխատանքները համակարգող մշտապես գործող խումբը (ՄԺԾԾ համակարգող խումբ), որոնք՝ համաձայն ՀՀ վարչապետի 2011 թվականի դեկտեմբերի 21-ի N 1240-Ն որոշման 2-րդ կետի 1-ին ենթակետի, շարունակելու են իրենց գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում նաև ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրերի մշակման ժամանակահատվածում:

- **ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհուրդն** ապահովում է ռազմավարական որոշումների կայացումը և ՄԺԾԾ մշակման գործընթացի վերահսկողությունը,
- **ՄԺԾԾ համակարգող խումբն** ապահովում է ՄԺԾԾ մշակման աշխատանքների համակարգումը:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդի և համակարգող խմբի կազմերը՝ համաձայն ՀՀ վարչապետի 2002 թվականի հունիսի 7-ի N 346-Ն որոշման (հաշվի առած ՀՀ վարչապետի 2007 թվականի դեկտեմբերի 17-ի N 888-Ն և 2008 թվականի դեկտեմբերի 17-ի N 1033-Ն որոշումներով կատարված փոփոխությունները):

Աղյուսակ.- ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդի և համակարգող խմբի կազմերը

Հանձնախմբի անվանումը	Կազմը
ՄԺԾԾ մշակման մշտապես գործող բարձրագույն խորհուրդ	ՀՀ վարչապետ (խորհրդի նախագահ) ՀՀ ֆինանսների նախարար (խորհրդի նախագահի տեղակալ) ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ (համաձայնությամբ) ՀՀ առողջապահության նախարար ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարար ՀՀ կրթության և գիտության նախարար ՀՀ պաշտպանության նախարար ՀՀ մշակույթի նախարար ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահ Հայաստանի հանրապետական կուսակցության, «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցության և «Օրինաց երկիր» կուսակցության լիազոր ներկայացուցիչներ (խորհրդակցական ձայնի իրավունքով)
ՄԺԾԾ մշակման աշխատանքները համակարգող մշտապես գործող խումբ	ՀՀ ֆինանսների նախարարի առաջին տեղակալ (խմբի ղեկավար) ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարի տեղակալ ՀՀ առողջապահության նախարարի տեղակալ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի տեղակալ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի տեղակալ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի տեղակալ Նվիրատու կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ (համաձայնությամբ)

ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհուրդը ՄԺԾԾ գործընթացի շրջանակներում կկայացնի առանցքային որոշումներ՝ հիմնվելով ՄԺԾԾ համակարգող խմբի առաջարկությունների վրա:

Ոլորտային միջնաժամկետ քաղաքականության հիմնախնդիրները համակարգված ձևով ամփոփելու և ներկայացնելու նպատակով բյուջետային գործընթացի 1-ին փուլում՝ ՄԺԾԾ մշակման գործընթացում ընդգրկված բոլոր պետական մարմինները դասակարգվել են երեք խմբի.

ա) տվյալ ոլորտում գլխադասային մարմիններ,

բ) տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմիններ, որոնք ունեն գլխադասային մարմին,

գ) գլխադասային մարմիններ չունեցող ոլորտներում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմիններ:

Տվյալ ոլորտում գլխադասային մարմինների և այդ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների ցանկը ներկայացված է ստորև:

Ց Ա Ն Կ

տվյալ ոլորտում գլխադասային մարմինների և այդ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների

Գործառույթ	Գլխադասային մարմիններ
Պաշտպանություն	«Վաշտպանության նախարարություն
Հասարակական կարգի պահպանություն	«Վառավարության առընթեր ոստիկանություն
Ազգային անվտանգություն	«Վառավարության առընթեր ազգային անվտանգության ծառայություն
Կրթություն և գիտություն	«Վկրթության և գիտության նախարարություն
Առողջապահություն	«Վառողջապահության նախարարություն
Սոցիալական ապահովություն	«Վաշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն
Մշակույթ	«Վմշակույթի նախարարություն
Բնակարանային շինարարություն, քաղաքաշինություն	«Վքաղաքաշինության նախարարություն
Վառելիք, էներգետիկա և բնական պաշարներ	«Վէներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն	«Վգյուղատնտեսության նախարարություն
Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն	«Վբնապահության նախարարություն
Ջրային տնտեսություն	«Վտարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե
Տրանսպորտ, կապ և ճանապարհային տնտեսություն	«Վտրանսպորտի և կապի նախարարություն

1.4. ՀՀ 2013 թվականի բյուջետային գործընթացի ժամանակացույցի ամփոփ նկարագիրը

Ինչպես արդեն նշվել է, ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի մշակման համար սահմանվել է իրականացվելիք աշխատանքների մեկ միասնական ժամանակացույց, որում միաժամանակ ներառվել են ինչպես գործընթացի 1-ին փուլի՝ ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ մշակման, այնպես էլ 2-րդ փուլի՝ ՀՀ 2013 թվականի պետական բյուջեի նախագծի մշակման աշխատանքները: Նշված ժամանակացույցը բերված է սույն մեթոդական ցուցումների Հավելված N 17-ում:

ՄԺԾԾ մշակման փուլում գլխադասային մարմինները պետք է ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացնեն իրենց մարմնի և առանձին՝ իրենց ոլորտային ՄԺԾԾ հայտերը և պետք է համակարգեն այս գործընթացն իրենց ոլորտներում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների հետ:

Գլխադասային մարմին ունեցող ոլորտներում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմիններն իրենց ՄԺԾԾ հայտերը պետք է ներկայացնեն համապատասխան գլխադասային մարմնին և պետք է մասնակցեն իրենց և համապատասխան գլխադասային մարմնի միջև՝ վերջինիս կողմից սահմանվող կարգով և ժամկետներում տեղի ունեցող քննարկումներին:

Եթե պետական մարմիններն իրականացնում են ծրագրեր գլխադասային մարմին ունեցող մի քանի ոլորտներում, ապա նրանք պետք է յուրաքանչյուր ոլորտի համար առանձին հայտ ներկայացնեն համապատասխան գլխադասային մարմնին:

Պետական մարմինները, որոնք իրականացնում են ծրագրեր գլխադասային մարմին չունեցող ոլորտներում, պետք է իրենց ՄԺԾԾ հայտերը ներկայացնեն ՀՀ ֆինանսների նախարարություն:

▪ **Ենթափուլ 1. Ոլորտների քաղաքականությունների և ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների մշակում.** այս փուլում գլխադասային պետական մարմինները պետք է կազմեն իրենց ՄԺԾԾ հայտերը և ներկայացնեն ՀՀ ֆինանսների նախարարություն: Այն իրենից պետք է ներկայացնի ոլորտի կամ պետական մարմնի երեք տարվա ծախսային ռազմավարությունը: Պետական մարմինների ՄԺԾԾ հայտերի, դրանց վերաբերյալ ՀՀ ֆինանսների նախարարության եզրակացությունների և ՄԺԾԾ համակարգող խմբի կողմից ըստ անհրաժեշտության տեղի ունեցող քննարկումների հիման վրա ՄԺԾԾ համակարգող խումբը մշակում է յուրաքանչյուր ոլորտի և պետական մարմնի համար ծախսային ծրագրերի

ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների վերաբերյալ առաջարկություններ՝ մինչև 2012 թվականի ապրիլի 18-ը ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդին ներկայացնելու համար:

▪ **Ենթափուլ 2. Հարկաբյուջետային քաղաքականության և ռազմավարական նպատակների սահմանում.** այս փուլը ներառում է ընդհանուր քաղաքականության նպատակների սահմանումը, որոնք ուղղորդում են պետական բյուջեի նախագծի կազմման գործընթացը, ներառյալ հարկաբյուջետային քաղաքականության նպատակները և ռազմավարական գերակայությունները: ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ մշակման գործընթացի շրջանակներում՝ մինչև 2012 թվականի մարտի 1-ը ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդի կողմից, ՄԺԾԾ համակարգող խմբի առաջարկությամբ կսահմանվեն ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾԾ հիմքում դրվելիք հարկաբյուջետային սկզբունքները, կարճաժամկետ և միջնաժամկետ հարկաբյուջետային ցուցանիշները՝ հիմք ընդունելով տնտեսության զարգացման և բյուջետային մուտքերի կանխատեսումները: Կորոշվեն նաև ընդհանուր ռազմավարական ծախսային գերակայությունները ավելի լայն սոցիալական և տնտեսական նպատակների համատեքստում:

▪ **Ենթափուլ 3. ՄԺԾԾ փաստաթղթի ավարտում.** այս փուլում կկայացվեն ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդի որոշումները՝ յուրաքանչյուր ոլորտի և պետական մարմնի համար ծախսային ծրագրերի նախնական ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների սահմանման վերաբերյալ, և կճշգրտվեն ՀՀ կառավարության հարկաբյուջետային և ծախսային ռազմավարությունները: Դրանց հիման վրա յուրաքանչյուր գլխադասային մարմին և պետական մարմին պետք է ավարտուն տեսքի բերի (համապատասխանեցնի վերը նշված որոշումներին) իր ՄԺԾԾ հայտը և ներկայացնի ՀՀ ֆինանսների նախարարություն նույն կարգով, ինչպես առաջին ենթափուլում: ՄԺԾԾ գործընթացի շրջանակներում կատարվելիք աշխատանքների արդյունքում ՀՀ կառավարությունը պետք է հաստատի և ՀՀ Ազգային ժողովին ի գիտություն ներկայացնի ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾ ծրագիրը, որը բաղկացած կլինի հետևյալ երկու մասից.

1. Հարկաբյուջետային քաղաքականությունը շարադրող մասը, որը պետք է պարունակի տեղեկություններ՝

ա) ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ հարկաբյուջետային սկզբունքների, եկամուտների, ծախսերի, դեֆիցիտի (պակասուրդի) կամ հավելուրդի և պարտքի գծով կարճաժամկետ և միջնաժամկետ հարկաբյուջետային ցուցանիշների և ժամկետանց պարտքերի վերաբերյալ,

բ) հարկաբյուջետային նպատակների իրագործման ուղղությամբ աշխատանքների ընթացքի գնահատականի և նախորդ միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրում տեղ գտած հարկաբյուջետային ցուցանիշների փոփոխությունների վերաբերյալ՝ նախորդ միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրում տեղ գտած հարկաբյուջետային նպատակների և/կամ ցուցանիշների նկատմամբ շեղումների կամ փոփոխությունների բացատրությամբ,

գ) միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի երեք տարվա (առաջիկա բյուջետային տարվա և դրան հաջորդող երկու տարիների) կտրվածքով մակրոտնտեսական, եկամուտների և ծախսերի ուղղությամբ կանխատեսումների վերաբերյալ,

դ) կարևոր տնտեսական և այլ ենթադրությունների վերաբերյալ, որոնց հիման վրա պատրաստվել են կանխատեսումները,

ե) ՀՀ կառավարության ռազմավարական գերակայությունների վերաբերյալ՝ դրանց կարևորության հիմնավորմամբ,

զ) հիմնական հարկաբյուջետային ռիսկերի վերաբերյալ:

2. Ծախսային քաղաքականության ռազմավարությունը շարադրող մասը, որը պետք է պարունակի յուրաքանչյուր ոլորտի (և պետական կառավարման բոլոր մարմինների) համար հետևյալ տեղեկությունները՝

ա) այն արդյունքները, որոնց ՀՀ կառավարությունը ցանկանում է հասնել տվյալ ոլորտում ծախսեր կատարելու միջոցով,

բ) ծախսային գործոնները, այդ թվում՝ ակնկալվող ժողովրդագրական, տնտեսական և սոցիալական միտումները, որոնք կանխատեսվող ժամանակաշրջանի ընթացքում կազդեն տվյալ ոլորտում իրականացվելիք ծախսերի վրա,

գ) ՀՀ կառավարության ծախսային գերակայությունները կանխատեսվող ժամանակաշրջանում, այդ թվում՝ առաջիկա տարվա պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվելիք,

1.4. ՀՀ 2013 թվականի բյուջետային գործընթացում պետական մարմիններին ներկայացվող հիմնական պահանջները և կարևոր ժամկետները

ՀՀ 2013 թվականի բյուջետային գործընթացի մասնակից բոլոր պետական մարմինները ՄԺԾԾ գործընթացի շրջանակներում պետք է մշակեն և ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացնեն ՄԺԾԾ հայտեր, իսկ այնուհետև նաև ՄԺԾԾ հայտերը՝ բերված ավարտուն տեսքի: ՄԺԾԾ հայտի նպատակն է տեղեկատվություն տրամադրել ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդին և ՄԺԾԾ համակարգող խմբին, ինչը հիմք կհանդիսանա 2013-2015թթ. ժամանակահատվածում պետական բյուջեի միջոցների հաշվին իրականացվող ծախսային

ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների վերաբերյալ որոշումների կայացման, ինչպես նաև ոլորտային ծախսային ռազմավարության գերակայությունների համատեքստում ՀՀ կառավարության ծախսային ռազմավարությունը ճշգրտելու համար: Պետական մարմինների ՄԺԾՍ ավարտուն տեսքի բերված հայտերը հիմք կձառայեն ՀՀ 2013-2015 թվականների ՄԺԾՍ վերջնական փաստաթղթի՝ ծախսային քաղաքականության ռազմավարությունը շարադրող մասի կազմման համար: Ծախսային քաղաքականության ռազմավարությունը ներկայացնող մասում կլինի նաև յուրաքանչյուր ոլորտին վերաբերող բաժին: Գլխադասային մարմիններից պահանջվում է պատրաստել ծախսային քաղաքականության ռազմավարության՝ իրենց ոլորտին վերաբերող բաժինը, ընդ որում նրանք պետք է ապահովեն տվյալ ոլորտի ծրագրերին վերաբերող ողջ տեղեկատվության ճշգրտությունը:

ՄԺԾՍ գործընթացի շրջանակներում պետական բոլոր մարմինների կողմից իրականացվելիք աշխատանքների կատարման կարևոր ժամկետները ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Աղյուսակ.- ՀՀ 2013 թվականի բյուջետային գործընթացում պետական մարմինների համար կարևոր ժամկետները

Պետական մարմինների կողմից պատրաստվող փաստաթղթերը	Կատարման համար սահմանված ժամկետը
Պետական կառավարման մարմինների կողմից 2013-2015 թթ. ՄԺԾՍ հայտերի (քաղաքականության և ներառյալ դրանով պայմանավորված ՀՀ 2013-2015թթ. պետական բյուջեների ծախսերի նկարագրությունը) մշակում և ներկայացում ՖՆ (գլխադասային մամիններն այն ներկայացնում են ինչպես ամփոփ, այնպես էլ իրենց և տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների գծով)	մինչև 2012 թվականի մարտի 1-ը (գլխադասային մարմինների համար՝ մինչև մարտի 6-ը)
Պետական կառավարման մարմինների կողմից 2013-2015 թթ. միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի նախագծի հիմքում դրվող բյուջետային մուտքերի կանխատեսումների ներկայացում	մինչև 2012 թվականի մարտի 10-ը
ՄԺԾՍ համակարգող խմբի և համապատասխան պետական կառավարման մարմինների հանդիպումներ՝ իրենց ոլորտի 2013-2015 թթ. միջնաժամկետ քաղաքականության փաստաթղթերի քննարկումներ անցկացնելու նպատակով (ըստ անհրաժեշտության)	մինչև 2012 թվականի ապրիլի 5-ը
Համապատասխան ոլորտներում ծախսերի ֆինանսավորման 2013-2015 թթ. կողմնորոշիչ չափաքանակների վերաբերյալ համապատասխան պետական կառավարման մարմինների հետ ՀՀ վարչապետի մոտ քննարկումների անցկացում (ըստ անհրաժեշտության)	մինչև 2012 թվականի ապրիլի 14-ը
Պետական կառավարման մարմինների կողմից ավարտուն տեսքի բերված ՄԺԾՍ հայտերի (ծախսային ռազմավարություն) ներկայացում ՖՆ (գլխադասային մարմիններն այն ներկայացնում են ներառյալ իրենց ոլորտներում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների 2013-2015թթ. ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների վերաբերյալ առաջարկությունները)	մինչև 2012 թվականի ապրիլի 28-ը (գլխադասային մարմինների համար՝ մինչև մայիսի 4-ը)
Պետական կառավարման մարմինների կողմից իրենց և համակարգի 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի (ներառյալ ծրագրային բյուջետավորման ձևաչափով) կազմում և ներկայացում ՖՆ	մինչև 2012 թվականի օգոստոսի 4-ը

Գլխադասային մարմինների և տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող մարմինների կողմից կատարվող աշխատանքների ժամկետները ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Աղյուսակ.- Գլխադասային մարմինների և տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող մարմինների կողմից կատարվող աշխատանքների ժամկետները

Պետական մարմինների կողմից կատարվող աշխատանքները	Կատարման համար սահմանված ժամկետը
<p>Գլխադասային մարմիններն իրենց ոլորտի միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրերի քաղաքականության հարցերի շուրջ տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական (այդ թվում՝ նաև ՀՀ տարածքային կառավարման) մարմինների հետ</p> <p>ա) քննարկումների ժամանակացույցի և տվյալ ոլորտում պետական մարմինների կողմից իրականացվելիք ծրագրերի գծով ՀՀ 2012-2014թթ. պետական բյուջեների միջոցների հաշվին կատարվելիք ծախսերի ֆինանսավորման նախնական չափաքանակների^ա այդ մարմինների հետ քննարկման կարգի սահմանում և դրա մասին այդ մարմիններին տեղեկացում,</p> <p>բ) քննարկումների անցկացում:</p>	<p>ա) մինչև 2012 թվականի հունվարի 17-ը</p> <p>բ) մինչև 2012 թվականի հունվարի 25-ը</p>
<p>Տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների մասնակցություն միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրերի քաղաքականության հարցերի շուրջ գլխադասային մարմինների կողմից կազմակերպվող քննարկումներին:</p>	<p>մինչև 2012 թվականի հունվարի 25-ը (ըստ գլխադասային մարմինների սահմանած ժամանակացույցի)</p>
<p>Տվյալ ոլորտում ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների կողմից ավարտուն տեսքի բերված իրենց ոլորտային ՄԺԾՆ նախագծերի մշակում և ներկայացում տվյալ ոլորտի գլխադասային մարմիններին:</p>	<p>մինչև 2012 թվականի ապրիլի 24-ը</p>
<p>Պետական կառավարման մարմինների կողմից (այդ թվում նաև գլխադասային մարմիններ ունեցող ոլորտներում իրականացվող ծրագրերի գծով) իրենց և համակարգի 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի (ներառյալ ծրագրային բյուջետավորման ձևաչափով) կազմում և ներկայացում ՖՆ</p>	<p>մինչև 2012 թվականի օգոստոսի 4-ը</p>

1.5 Հատուկ ցուցումներ և օրենսդրական հիմքեր՝ բյուջետային ծախսերի հաշվարկների կատարման համար

Բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների գծով ծախսերի հաշվարկներն իրականացնելիս Հայտատուները պետք է առաջնորդվեն սույն ցուցումների Հավելված N 15-ում բերված իրավական հիմքերով և դրանք կատարեն վերջիններիս խիստ համապատասխան:

Բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածներով ծախսերը և դրանց գծով հաշվարկները ներկայացնելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ ֆինանսների և

Էկոնոմիկայի նախարարի 2007 թվականի հունվարի 9-ի «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային ու հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման դասակարգումները և դրանց կիրառման ցուցումները հաստատելու մասին» N 5-Ն հրամանով (հրապարակվել է՝ 15.02.2007թ. Հայաստանի Հանրապետության Գերատեսչական Նորմատիվ Ակտերի Տեղեկագիր N 5-ում) բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման համար սահմանված պահանջներով (Հրամանի հավելվածներ N N 5, 16):

Ընդ որում, ծախսերը տնտեսագիտական դասակարգմամբ ներկայացնելիս անհրաժեշտ է վերջիններս ներկայացնել Դաս/Կատեգորիա/Խումբ/Սինթետիկ մակարդակով:

1.5.1- Ցուցումներ պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերի հաշվարկման համար.

Պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերի հաշվարկման համար հայտատուների կողմից հիմք է ընդունվում ստորև բերված ծախսային նորմատիվները: Հաշվարկները կատարվում են պարտադիր կարգով լրացնելով հատուկ այդ նպատակով ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից առանձին մարմինների համար մշակված համապատասխան ձևերը (N 1/կառավարման ապարատ/-ից մինչև N 30/կառավարման ապարատ/-ը): Հայտատուներն այս կարգով կազմված հաշվարկները պետք է ներկայացնեն ինչպես իրենց տարեկան բյուջետային ֆինանսավորման, այնպես էլ ՄԺԾժ հայտերի կազմում: Նշված ձևերն առդրված են սույն մեթոդական ցուցումներին՝ յուրաքանչյուր պետական կառավարման մարմնի համար իրեն վերաբերող մասով:

.Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարների հաշվարկներում առաջիկա բոլոր տարիների համար հիմք է ընդունվում հետևյալ ելակետային ցուցանիշները.

ա/ քաղաքացիական (պետական, դատական) ծառայողների աշխատավարձի հաշվարկման բազային պաշտոնային դրույքաչափը՝ 40,0 հազ. դրամ,

բ/ դատական ակտերի հարկադիր կատարողների աշխատավարձի հաշվարկման բազային պաշտոնային դրույքաչափը՝ 42,0 հազ. դրամ,

գ/ հարկային և մաքսային ծառայողների աշխատավարձի հաշվարկման բազային պաշտոնային դրույքաչափը՝ 55,5 հազ. դրամ,

դ/ դատական կարգադրիչների աշխատավարձի հաշվարկման բազային պաշտոնային դրույքաչափը՝ 14,4 հազ. դրամ,

Աշխատավարձի ֆոնդը հայտատուները հաշվարկում են սույն ցուցումների Հավելված N 15-ում բերված իրավական ակտերին համապատասխան և այդ հաշվարկները ներակայացնում

են լրացնելով N N 16,17...30 ձևերը (յուրաքանչյուր պետական մարմին իրեն վերաբերող ձևերը):
Վերը բերված ա/, բ/, գ/ և դ/ կետերով նշված բազային պաշտոնային դրույքաչափերի
փոփոխության դեպքում հայտատուները կտեղեկացվեն լրացուցիչ կարգով՝ աշխատավարձի
ֆոնդը վերահաշվարկելու նպատակով:

Սոցիալական ապահովության վճարներ՝ ծախսերը հաշվարկվում են «Պարտադիր
սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Էներգետիկ և ջեռուցման ծառայություններ՝ հաշվարկվում են ՀՀ կառավարության
2005 թվականի ապրիլի 28-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի
նախագծում Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների գծով բյուջետային
ծախսերի առանձին տեսակների՝ ջեռուցման, վառելիքի և էլեկտրաէներգիայի ձեռք բերման
ծավալների հաշվարկման հիմքում դրվող նորմաները հաստատելու մասին» N 629-Ն որոշման
պահանջներին համապատասխան՝ NN 8,9 և 10 ձևերով:

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններ՝ ծախսերը հաշվարկվում են
ՀՀ կառավարության 2004 թվականի սեպտեմբերի 23-ի «Հայաստանի Հանրապետության
պետական մարմինների կապի և կոմունալ ծախսերի նորմաներ սահմանելու մասին» N
1536-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր հաստիքային միավորի
համար օրական 30 լիտր: Բացի այդ ՀՀ դատարանների համար ՀՀ կառավարության 2005
թվականի մայիսի 12-ի N 732-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան նախատեսվում է
նաև լրացուցիչ ծախս՝ ելնելով դատական նիստերի դահլիճների ընդհանուր մակերեսի
մեծությունից:

Շենքերի պահպանման ծառայություններ /դեռատիզացիա,աղբահանություն/՝ ծախսերը
նախատեսվում են ըստ կնքված պայմանագրերի:

Կապի ծառայություններ՝ ծախսերը հաշվարկվում են ՀՀ կառավարության 2004 թվականի
դեկտեմբերի 12-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմիններում կապի
ծառայությունների նորմաները և հեռախոսակապից օգտվելու օրինակելի ներքին կանոնները
հաստատելու մասին» N 1956-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան՝ N 5 ձևով /ՀՀ
դատարանների համար N 6 և 7 ձևերով/:

Ապահովագրության ծառայություններ՝ հաշվարկվում են «Ավտոտրանսպորտային
միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության
մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա:

Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն՝ ծախսերը նախատեսվում են ըստ կնքված պայմանագրերի:

Գործուղումների և շրջագայությունների ծախսեր՝ հաշվարկվում են ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի «Ծառայողական գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերի հատուցման համար կատարվող վճարումների նվազագույն և առավելագույն չափերն և վճարման կարգը սահմանելու մասին» N 2335-Ն որոշմամբ սահմանված նորմաներով՝ ձև N 11:

Պայմանագրային ծառայությունների ձեռքբերման գծով /վարչական, համակարգչային, տեղեկատվական, կառավարչական.../՝ ծախսերը նախատեսվում են համապատասխան հիմնավորումների և հաշվարկների պայմաններում՝ (ձև N 14):

Շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգման ծախսերը նախատեսվում են համապատասխան հիմնավորումների և նախահաշվի առկայության պայմաններում:

Տրանսպորտային միջոցների պահպանման, ծախսերը հաշվարկվում են ՀՀ կառավարության 2005թ. փետրվարի 17-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների ծառայողական ավտոմեքենաների հատկացման, շահագործման և սպասարկման մասին» N 194-Ն որոշմամբ հաստատված ծառայողական ավտոմեքենաների սահմանաքանակին համապատասխան՝ ձև N 14:

Նյութերի և ապրանքների ձեռքբերման ծախսերը /գրասենյակային պիտույքներ, գյուղատնտեսական, կենցաղային և հանրային սննդի, հատուկ նպատակային և այլ նյութեր/ հաշվարկվում են N 14 ձևին համապատասխան:

Հագուստի և համազգեստի ձեռքբերման ծախսերը նախատեսվում են համապատասխան իրավական ակտերով հաստատված ցանկերի համաձայն՝ ձև N 15:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների /Տրանսպորտային սարքավորումներ, վարչական սարքավորումներ, այլ մեքենաներ և սարքավորումներ, ոչ նյութական հիմնական միջոցներ.../ գծով ծախսերը նախատեսվում են համապատասխան հիմնավորումների և հաշվարկների առկայության պայմաններում՝ ձև N 12 և N 13:

1.5.2-Ցուցումներ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգմամբ ներկայացման համար

Բյուջետային ծախսերը և դրանց հաշվարկները գործառական դասակարգմամբ ներկայացնելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2007 թվականի հունվարի 9-ի «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային ու հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման դասակարգումները և դրանց կիրառման ցուցումները հաստատելու մասին» N 5-Ն հրամանով բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման համար սահմանված պահանջներով (Հրամանի հավելվածներ N N 11, 22):

Ընդ որում, ծախսերը գործառական դասակարգմամբ ներկայացնելիս, անհրաժեշտ է վերջիններս ներկայացնել Բաժին/Խումբ/Դաս մակարդակով:

ՀՀ պետական կառավարման և տարածքային կառավարման մարմինների և ՀՀ համայնքների ղեկավարները պետք է համայնքների տրամադրվելիք սուբվենցիաների հայտերի կազմումը, քննարկումն ու ներկայացումը իրականացնեն ՀՀ կառավարության 2006 թվականի նոյեմբերի 16-ի N 1708-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի համապատասխան (հաշվի առած ՀՀ կառավարության 2010 թվականի մայիսի 20-ի N 662-Ն որոշմամբ կատարված լրացումը): Մասնավորապես համայնքի ղեկավարները ՀՀ պետական բյուջեից սուբվենցիաներ ստանալու նպատակով նախապես սուբվենցիայի ստացման ծրագրային հայտերը ներկայացնում են համապատասխան մարզպետին, իսկ Երևանի քաղաքապետը՝ համապատասխան ոլորտային պետական կառավարման մարմիններ և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն: Այդ հայտերը մարզպետարանում քննարկվելուց և ամփոփվելուց հետո ներկայացվում են համապատասխան ոլորտային պետական կառավարման մարմիններ և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն՝ քննարկման: Պետական կառավարման մարմինները ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության հետ համատեղ քննարկումների արդյունքների հիման վրա սուբվենցիայի ծրագրային հայտի վերաբերյալ դրական եզրակացություն տալու դեպքում ոլորտի գծով տվյալ տարվա համար նախատեսված բյուջետային հատկացումների ընդհանուր չափաքանակների սահմաններում դրանք ներառում են իրենց բյուջետային ֆինանսավորման հայտերում և համապատասխան եզրակացության հետ միասին ներկայացնում ՀՀ ֆինանսների նախարարություն և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն (Երևան քաղաքի գծով՝ Երևանի քաղաքապետարան), իսկ բացասական եզրակացություն տալու դեպքում՝ դրանք՝ համապատասխան եզրակացության հետ միասին ներկայացնում են ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն և համապատասխան մարզպետարան (Երևան քաղաքի գծով՝ նաև Երևանի քաղաքապետարան):

ՄԱՍ 2. 2013-2015 ԹԹ. ՄԺԾԾ ՀԱՅՏԵՐԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄԵՐ

Ընդհանուր դրույթներ

ՄԺԾԾ հայտի հիմնական նպատակն է ներկայացնել պետական մարմնի համակարգի (ոլորտի) ծախսային ռազմավարությունը հաջորդ երեք տարվա համար: Տվյալ ռազմավարությունը ներառում է միջնաժամկետ հատվածում նախատեսված ծրագրերը և աշխատանքները, և թե ինչպես են դրանք նպաստելու պետական մարմնի նպատակների իրագործմանը: ՄԺԾԾ հայտում պետք է ներկայացնել նաև նախատեսված ծրագրերի և աշխատանքների ֆինանսական գնահատականը և հիմնավորել դրանք՝ անհրաժեշտության դեպքում օգտագործելով բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի հաշվարկների համար նախատեսված ձևաթղթերը: ՄԺԾԾ հայտը կազմելիս պետք է ուղղորդվել ՀՀ 2012-2014 թվականների պետակա միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով և «Հայաստանի Հանրապետության 2012 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով: Եթե հայտով 2013-2015 թվականների ծախսերը գերազանցում են ՀՀ 2012-2014 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով և ՀՀ 2012 թվականի պետական բյուջեով համապատասխան տարիների համար նախատեսված ծախսերը, ապա պետք է դրանք հիմնավորել և ցույց տալ, թե ինչպես են նախատեսված ծրագրերը և աշխատանքները կապվում առաջարկված ոլորտային ծախսային ռազմավարության իրականացման հետ:

Պետական մարմնի ՄԺԾԾ հայտը (ինչպես նախնական, այնպես էլ ավարտուն տեսքի բերված) պետք է հաստատի (ստորագրի) պետական մարմնի ղեկավարը:

Ստորև ներկայացված է ՄԺԾԾ հայտի օրինակելի ձևը, որում բացատրվում է, թե ինչ է անհրաժեշտ ներկայացնել վերջինիս յուրաքանչյուր բաժնում:

ՄԺԾԾ հայտում ծրագրերը ձևակերպելիս պետք է առաջնորդվել հետևյալ սկզբունքներով¹.

ա) միևնույն ծրագրում չպետք է ներառվեն ընթացիկ և ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերը,

բ) հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտները² պետք է ներկայացվեն առանձին ծրագրով,

¹ նշվածը սկզբունքները չեն կիրառվում ծրագրային դասակարգման (ծրագրային բյուջետավորման մեթոդաբանությամբ սահմանվող) ծրագրերի կառուցվածքի մշակման ժամանակ (Հավելվածներ 9, 16, 17):

² հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներում ներառվում են բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման սուբսիդիաների, դրամաշնորհների, սոցիալական նպաստների և կենսաթոշակների, ոչ կառավարչական (հասարակական) կազմակերպություններին նվիրատվությունների գծով ծախսերը, բացառությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին և 50%-ից ավել պետական մասնակցություն ունեցող կազմակերպություններին վերը նշված ծախսերի գծով հատկացումների:

գ) վարկերի, փոխատվությունների, բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների), ինչպես նաև ֆինանսական շուկայի գործիքների հետ գործարքները պետք է ներկայացվեն առանձին ծրագրերով:

Ընդ որում, ընթացիկ ծախսերին, ինչպես նաև հանրությանը տրամարվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրերի անվանումները և բովանդակությունը (բացառությամբ կենտրոնական ապարատի պահպանման գծով ծախսերի) պետք է համապատասխանեն ծրագրային բյուջետավորման հավելվածներում ներառված համապատասխան քաղաքականության միջոցառումների անվանումներին և բովանդակությանը:

Պայմանավորված ծրագրային բյուջետավորման ներդրման բարեփոխումների ներդրման զարգացումների ներկա մակարդակով և դրա հետագա խորացման անհրաժեշտությամբ, ՀՀ պետական կառավարման մարմինները պետք է շարունակեն ընդլայնել բյուջետային ծրագրերի նկարագրերի (անձնագրերի) փորձնական կարգով մշակման շրջանակը:

Բյուջետային ծրագրի նկարագրի (անձնագրի) կազմման նպատակով, որպես բյուջետային ծրագրեր պետք է դիտարկվեն բյուջեի ծրագրային դասակարգմամբ սահմանված ծրագրերը:

Ստորեւ թվարկված պետական մարմիններն իրենց ՄԺԾԾ հայտի հետ մեկտեղ պետք է ներկայացնեն նաև առնվազն մեկ ծրագրի գծով Բյուջետային ծրագրի նկարագիր (անձնագիր)՝ սույն մեթոդական ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 18-ում ներկայացված ձեւաչափին և դրա լրացման պահանջներին համապատասխան:

- ՀՀ առողջապահության նախարարություն
- ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարություն
- ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն
- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն
- ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն
- ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարություն
- ՀՀ մշակույթի նախարարություն
- ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարություն
- ՀՀ Ոստիկանություն
- ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միզրացիոն պետական ծառայություն

(ոլորտի կամ պետական մարմնի անվանումը)

2013-2015

**ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ
ԾՐԱԳՐԻ (ՄԺԾԾ) ՀԱՅՏ**

1. Իրավիճակի նկարագրությունը և հիմնական խնդիրները³

1.1. Ոլորտի (համակարգի) ընդհանուր նկարագիրը.

Ոլորտի (համակարգի) ընդհանուր նկարագիրը ներկայացնելիս անհրաժեշտ է նկարագրել փյվալ ոլորտում (համակարգում) ծրագրեր իրականացնող պետական մարմինների իրավասությունների ներքո գտնվող ծառայությունների շրջանակը: Սույն փաստաթղթի իմաստով, մատուցվող ծառայությունների շրջանակը ներառում է հայտատուի կողմից, հասարակությանը կամ հանրային հարվածի այլ միավորներին մատուցվող ծառայությունները: Ծառայությունների շրջանակը պետք է սահմանված լինի ՀՀ օրենսդրությամբ, քաղաքական, ռազմավարական փաստաթղթերով կամ հայտատու պետական մարմնի ղեկավարի կողմից՝ վերջինիս լիազորությունների շրջանակում: Հնարավորության սահմաններում, ծառայություններն անհրաժեշտ է ներկայացնել խմբավորված տեսքով:

Ծառայությունների յուրաքանչյուր խմբի գծով անհրաժեշտ է նկարագրել այդ ծառայությունների խմբի շահառուների շրջանակը: Ծառայությունների կամ շահառուների խմբի նկարագրության ժամանակ անհրաժեշտ է համապատասխան հղումներ կատարել ՀՀ օրենսդրությանը, քաղաքական, ռազմավարական փաստաթղթերին և այլն:

Այն դեպքերում, երբ փյվալ ծառայության գծով ՀՀ կառավարության պարտավորություններից բացի, սահմանված են նաև պարտավորություններ տեղական ինքնակառավարման մարմինների (ՏԻՄ) համար, ապա անհրաժեշտ է պարզաբանել ՀՀ կառավարության և ՏԻՄ պարտավորությունների փոխհարաբերությունները:

Ծառայությունների շրջանակի մասին տեղակայվածությունը հարկավոր է ամփոփել ստորև բերված աղյուսակի տեսքով: Աղյուսակում ծառայությունների կամ շահառուների մասին տեղեկատվությունը պետք է ներկայացնել ընդհանրացված տեսքով⁴, արտացոլելով օրենսդրական, քաղաքական և ռազմավարական փաստաթղթերում ամրագրված՝ հանրության առջև ՀՀ կառավարության ստանձնած պարտավորությունները: Աղյուսակը լրացնելիս կարող եք օգտվել ներդիր 1-ում բերված օրինակից:

³ Փաստաթղթի լրացման համար անհրաժեշտ ցուցումները ներկայացված են շեղատառերով: Ցուցումները չպետք է ներառվեն ներկայացվող ՄԺԾԾ հայտում:

⁴ Անհրաժեշտություն չկա մանրակրկիտ բխարկել ծառայությունները: Պարտադիր չէ, որ ծառայությունների խմբավորումը համընկնի ծրագրային խմբավորման հետ, որոշ դեպքերում ծառայությունները կարելի է խմբավորել ավելի ընդհանրացրած մակարդակով:

Պետական մարմինների իրավասության ներքո մատուցվող ծառայությունների շրջանակի նկարագրության ամփոփ աղյուսակ			
N	<u>Ծառայությունների շրջանակի նկարագրություն</u>	<u>Շահառուների շրջանակի նկարագրություն</u>	<u>Պետական հատվածի կողմից ծառայության փոխհատուցման ծավալը⁵</u>
1.			
2.			
...			

Ներդիր 1. Պետական կառավարման մարմինների իրավասության ներքո մատուցվող ծառայությունների շրջանակի նկարագրության օրինակ

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության իրավասության ներքո մատուցվող ծառայությունների շրջանակի նկարագրության ամփոփ աղյուսակ			
	Ծառայությունների շրջանակի նկարագրություն	Շահառուների շրջանակի նկարագրություն	Պետական հատվածի կողմից ծառայության փոխհատուցման ծավալը
1.	Հաշմանդամներին հասարակության ինտեգրմանը նպաստող ծառայությունների մատուցում	ՀՀ տարածքում բնակվող հաշմանդամներ	Հաշմանդամներին բժշկասոցիալական վերականգնման և պրոթեզաօրթոպեդիկ օգնության ու վերականգնողական ծառայությունների տրամադրման մասով
2.	Երեխաների խնամքի ծայառությունների մատուցում	Առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչև 18 տարեկան երեխաներ, դժվար իրավիճակներում հայտնված 6-18 տարեկան երեխաներ	Ամբողջությամբ ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ենթակայության հանձնված երեխաների տուն-ինտերնատներում խնամվող երեխաներին և դժվար իրավիճակում հայտնված երեխաներին մատուցվող ծառայությունների մասով
3.	Աղքատ ընտանիքների կենսամակարդակի բարձրացմանն աջակցության նպատակով հատկացվող նպաստների տրամադրման գծով քաղաքականության մշակման և նպաստների տրամադրման կազմակերպման ծառայություններ	Անապահովության միավորից բարձր միավորներ ունեցող ընտանիքներ,	Ամբողջությամբ
...			

1.2. Վերջին երկու տարիների ոլորտի (համակարգի) զարգացման միտումները

Ներկայացնել տվյալ ոլորտի (համակարգի) առնվազն վերջին երկու տարիների (2010–20011թթ.) զարգացման միտումները ինչպես ֆիզիկական (ոչ ֆինանսական), այնպես էլ ֆինանս-

⁵ Նշվում է, թե տվյալ ծառայության փոխհատուցումը պետական բյուջեի հաշվին երաշխավորվում է ամբողջ ծավալով, թե որոշակի սահմաններում:

սական ցուցանիշների շրջանակներում, մասնավորապես բացահայտել տվյալ ոլորտում (համակարգում) իրականացվող ծրագրերի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների դինամիկան վերջին երկու տարիների համար (օրինակ՝ աճի տեմպեր), ինչպես նաև ներկայացնել վերոհիշյալ ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների պլան-փաստացի համադրումները, շեղումների դինամիկան և այդ շեղումների բացատրությունները:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել վերոհիշյալ (2010–2011թթ.) միտումների տարբերությունները դրանց նախորդող տարիների (օրինակ՝ 2004–2009թթ.) միտումներից, ինչպես նաև այդ տարբերությունների բացատրությունները: Մասնավորապես, անհրաժեշտ է նշել նաև իրականացվող ծրագրերի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների դինամիկայի բացահայտված փոփոխությունների բացատրությունները:

Ներդիր 2. Զարգացման միտումների նկարագրության օրինակ

Հաշմանդամների և սոցիալապես անապահով անձանց պրոթեզավորում, վերականգնողական պարագաներով ապահովում և դրանց վերանորոգում

Հաշվի առնելով մեծ հերթերը հաշմանդամներին պրոթեզավորման և վերականգնողական պարագաների ստացման հետ կապված, 2004-2005թթ. ընթացքում կտրուկ մեծացվեց ֆինանսավորումը այս ծառայության գծով, ընդ որում ֆինանսավորման աճի միջին տեմպը կազմեց տարեկան **շուրջ 22 տոկոս**^{*}, որի պայմաններում հաշմանդամների պրոթեզավորման և տրամադրված վերականգնողական պարագաների թիվը աճեց միջինում տարեկան **շուրջ 3.5 անգամ**[†]:

Արդյունքում, հերթերը զգալիորեն կրճատվեցին: Ինչ վերաբերում է 2006-2007 թվականներին, ապա այս տարիներին նույնպես ֆինանսավորումը շարունակել է աճել, ֆինանսավորման աճի միջին տեմպը կազմել է տարեկան **շուրջ 5.7 տոկոս**^{**} (այլանը կատարվել է շուրջ 92 տոկոսով), որի պայմաններում հաշմանդամներին տրամադրված վերականգնողական պարագաների թիվը աճել է միջինում տարեկան **շուրջ 5.3 տոկոսով**^{**} (այլանը կատարվել է շուրջ 110 տոկոսով): Հասկանալի է որ վերջին երկու տարիների ընթացքում նախորդ երկու տարիների համեմատ այս ծառայությունների տրամադրման աճի տեմպը զգալիորեն նվազել է, քանի որ տարիներով կուտակված պահանջարկը հիմնականում բավարարվել էր արդեն, իսկ 2005-2006 թվականներին շեշտադրում է կատարվել նաև պրոթեզների և վերականգնողական պարագաների տեսականու ընդլայնման վրա^{***}:

* Ցույց է տրված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների 2004-2005թթ. միտումները

** Ցույց է տրված 2005-2006թթ. միտումները

*** Բացառվում է միտումների փոփոխության տրամաբանությունը

1.3. Հիմնական խնդիրները

Թվարկել տրվալ ոլորտի (համակարգի) հիմնական խնդիրները և բացատրել, թե ինչպես են այդ խնդիրները կապված ՀՀ կառավարության ռազմավարական ծրագրերում (հատկապես ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 30-ի N 1207-Ն որոշմամբ հաստատված՝ Կայուն զարգացման ծրագրում, ամրագրված ընդհանուր տնտեսական և սոցիալական խնդիրների և նպատակների հետ: Հիմնախնդիրներն անհրաժեշտ է հնարավորության սահմաններում խմբավորել ըստ համապատասխան վերջնական արդյունքների և ներկայացնել թվային (քանակական) ցուցանիշների տեսքով:

Ներդիր 3. Խնդիրների նկարագրության օրինակ

... Շարունակում է հրատապ մնալ սոցիալական աջակցության տարբեր ուղղությունների հասցեականության բարձրացման հարցը* (Տես՝ ՀՀ ԱՀՌԾ, 255-րդ կետի 3-րդ և 4-րդ պարբերություններ**): Չնայած այս խնդրի գծով կատարած է զգալի աշխատանք, մասնավորապես ընտանեկան նպաստների հասցեականությունը արդեն 55-ից հասել է շուրջ 65 տոկոս (մինչև 2015 թվականը պետք է հասցվի շուրջ 80 տոկոս, տես՝ ՀՀ ԱՀՌԾ, 255-րդ կետի 2-րդ, 3-րդ ենթակետեր**): Համայնքային միավորների ներգրավման ակտիվացումը սոցիալական աջակցության հասցեականության բարձրացման գործում, կարող է այս խնդրի լուծման հարցում էական ազդեցություն ունենալ, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ համայնքները ավելի մոտ են գտնվում շահառուներին: Ճիշտ է, ներկայումս բավականին դժվար է թվային արտահայտությամբ գնահատել համայնքային միավորների ակտիվացման ազդեցությունը***: ...

* Ցույց է տրվում խնդիրը

** Ցույց է տրվում կապը ՀՀ կառավարության ռազմավարական ծրագրերում ամրագրված ընդհանուր տնտեսական և սոցիալական խնդիրների և նպատակների հետ

*** Այն դեպքում, երբ հնարավոր չէ խնդիրը ներկայացնել թվային արտահայտությամբ, համապատասխան նշում է կատարվում այդ մասին

2. Ոլորտի (համակարգի) նպատակները և գերակայությունները ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում

2.1. Նպատակները

Նպատակների ձևակերպումը պետք է լինի հստակ և հնարավորինս սեղմ՝ 1-2 նախադասությամբ: Նպատակներն անհրաժեշտ է փոխկապակցել ծրագրերի հետ և սահմանել այնպես, որ վերջիններս բխեն << կառավարության ընդհանուր նպատակներից և լինեն շարունակական ու կայուն՝ առնվազն միջնաժամկետ հատվածում: Յուրաքանչյուր նպատակի գծով անհրաժեշտ է համապատասխան հիմնավորող հղումներ կատարել << կառավարության ընդհանուր նպատակները սահմանող համապատասխան օրենսդրական, ռազմավարական և քաղաքական փաստաթղթերին: Նպատակներն անհրաժեշտ է ձևակերպել այնպես, որ վերջիններս չպարունակեն դրանց իրականացման հետ կապված մեթոդների մասին նշում:

Ընդ որում, նպատակներն անհրաժեշտ է ձևակերպել այնպես, որ դրանց իրագործման դեպքում ծածկվեն սույն ցուցումների 1.1 կետին համապատասխան բացահայտված ծառայությունների և շահառուների շրջանակները:

2.2. Գերակայությունները

Թվարկել գերակայությունները, հիմնավորելով դրանք՝ կապելով առաջիկա երեք տարիների նպատակների հետ: Գերակա ուղղությունները ներկայացնել ըստ գերակայությունների նվազման հաջորդականության: Գերակայությունների սահմանումը պետք է հնարավորություն տա եզրակացություններ կատարելու <<նպատակներ – գերակայություններ – ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ>> կապի շուրջ: Մասնավորապես, գերակայությունները պետք է խմբավորված (շարադրված) լինեն այնպես, որ հնարավոր լինի ստուգել դրանց համապատասխանությունը 2.1 կետում շարադրված նպատակներին, ինչպես նաև հիմնավորել ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների կանխատեսվող միտումը: Այսինքն, գերակայությունները սահմանելիս դրանք պետք է հիմնավորվեն ըստ ծրագրերի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների գծով նախատեսվող միտումներով, որոնք իրենց հերթին պետք է հիմնավորվեն << կառավարության տնտեսական և ծրագրային քաղաքականության միտումներով:

Գերակայությունների սահմանումը ենթադրում է, որ բնագավառին հարկացվելիք լրացուցիչ միջոցներն առաջին հերթին բաշխվելու են առավել գերակա ուղղությունների միջև: Այդ պարզառով նոր նախաձեռնությունների առաջարկման դեպքում, պետք է դրանք հիմնավորվեն սույն բաժնում նշված գերակայություններով:

Գերակայությունների մասին տեղակայվածությունը ամփոփել ստորև ներկայացված աղյուսակում: Այն դեպքում, երբ ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի երեք տարիների ընթացքում գերակայությունները չեն փոխվում, աղյուսակի համապատասխան տողում ըստ տարիների երեք սյուները միավորել մեկ վանդակում:

	Գերակա ուղղություն			Հիմնավորում՝ համապատասխան հղումներով կառավարության տնտեսական և քաղաքական ծրագրերին ⁶
	2013	2014	2015	
1				
2				
3				
4				
5				

⁶ օրինակ՝ հղում ԱՀՌԾ համապատասխան դրույթին

Ներդիր 4. Գերակայությունների նկարագրության օրինակ

	Գերակա ուղղություն			Հիմնավորում՝ համապատասխան հղումներով կառավարության տնտեսական և քաղաքական ծրագրերին
	2013	2014	2015	
1	Միայնակ տարեցներին և հաշմանդամներին տնային պայմաններում և տարեցների ցերեկային խնամքի համայնքահեն կենտրոններում սոցիալական սպասարկում		Ծնողազուրկ երեխաների հիմնախնդիրների լուծման նպատակով ծնողազուրկ երեխաներին բնակարանով ապահովում	Համաձայն ԱՍՀՆ-ի ռազմավարական ծրագրի** 2009-2010 թվականներին հիմնական գերակա ուղղությունը մնում է տարեցներին և հաշմանդամներին սոցիալական ծառայությունների մատուցումը: Նախատեսվում է, որ 2009-2011 թվականներին այս ուղղություններին մեծ ուշադրության հատկացումը հնարավորություն կտա թուլացնել լարվածությունը, տարեցներին և հաշմանդամներին մատուցվող ծառայությունների գծով և արդեն 2012 թվականին հնարավորություն կստեղծվի գերակայությունների հիմնական շեշտը տեղափոխել ծնողազուրկ երեխաներին բնակարանով ապահովելու խնդիրների վրա*:
2	Զբաղվածության ապահովմանը աջակցություն Ուսուցողական խորհրդատվական երիտասարդական կենտրոնի ստեղծման միջոցով		Միայնակ տարեցներին և հաշմանդամներին տնային պայմաններում և տարեցների ցերեկային խնամքի համայնքահեն կենտրոններում սոցիալական սպասարկում	Ուսուցողական խորհրդատվական երիտասարդական կենտրոնների ստեղծման հիմնավորումները տես՝ ԱՍՀՆ-ի x-y թվականների ռազմավարական ծրագիրը**:
3	Ծնողազուրկ երեխաների հիմնախնդիրների լուծման նպատակով ծնողազուրկ երեխաներին բնակարանով ապահովում	Բնաչությանը տրամադրվող պետական նպաստներին ուղղված միջոցառումներ	Բնաչությանը տրամադրվող պետական նպաստներին ուղղված միջոցառումներ	Ծնողազուրկ երեխաներին հասարակության հետ ինտեգրման հարցում, որպես կարևոր հիմնախնդիր մնում է նրանց բնակարանային ապահովվածության հարցը: Բնակարաններով ապահովելու փորձնական աշխատանքները կսկսվեն 2009 թվականին: Հաշվի առնելով, որ այս միջոցառումը նոր է ապա 2009-2010 թվականներին մեծ ծավալով այն չի իրականացվի, միայն երկու տարվա փորձարկումից հետո 2011

Գերակա ուղղություն			Հիմնավորում՝ համապատասխան հղումներով կառավարության տնտեսական և քաղաքական ծրագրերին
2013	2014	2015	
			հիմնական ծավալը կարելի է իրականացնել* (տես՝ ԱՍՀՆ-ի x-y թվականների ռազմավարական ծրագիրը)**
4	Հաշմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների նոր տեսակներով ապահովում		2000-2007 թվականների ընթացքում հաշմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներով ապահովման խնդիրների գծով էական հաջողությունները հնարավորություն են տվել զգալի թուլացնել լարվածությունը այս բնագավառում (տես՝ ԱՍՀՆ 2006 թ. ծրագրերի իրականացման հաշվետվությունը, էջ x***), սակայն միջին ժամկետ հատվածում գերակա է դառնում արդեն հաշմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական ժամանակակից (նոր) պարագաներով ապահովելու խնդիրը:
5	Սոցիալական ապահովության բնագավառում կադրերի վերապատ-րաստման և գիտա-հետազոտական աշխատանքների իրականացման խթանում		Կադրերի մասնագիտական պատրաստվածության աստիճանը շարունակում է ծրագրերի իրականացման արդյունավետության վրա ազդող հիմնական գործոն հանդիսանալ (տես՝ ԱՍՀՆ 2006 թ. ծրագրերի իրականացման հաշվետվությունը, էջ y***), այս պայմաններում ՄԺԾԾ բոլոր երեք տարիների ընթացքում կադրերի վերապատրաստումը կմնա որպես կարևոր գերակայություն:

* Ներկայացվում է, ըստ տարիների գերակայությունների փոփոխությունների տրամաբանությունը
 ** Կատարվում է հղում համապատասխան ռազմավարական փաստաթղթին
 *** Կատարվում է հղում համապատասխան հիմնավորող փաստաթղթին

3. ՄԺԾԾ Ժամանակահատվածում ոլորտում (համակարգում) իրականացվելիք ծախսային ծրագրերը (պարտավորությունները)

3.1. Գոյություն ունեցող ծախսային ծրագրերը (պարտավորությունները)

Համառոտ նկարագրել, թե ինչպես են ոլորտում (համակարգում) գոյություն ունեցող ծրագրերը (պարտավորությունները) նպաստում ընդհանուր նպատակների և գերակայությունների իրականացմանը:

Համառոտ նկարագրել, նաև կազմակերպությունները, որոնք պատասխանատու են կամ որոնց միջոցով իրականացվում է վերը նշված ծրագրերը:

Սույն փաստաթղթի իմաստով գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորություններ են համարվում ՀՀ 2012-2014 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով կամ ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության 2012 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով հաստատված ծախսային պարտավորությունները: Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները ճշգրտվում են միայն հաշվի առնելով հետևյալ գործոնները.

ա) ծախսային գործոնների մասին արված ենթադրություններում (կանխատեսվող ցուցանիշներում) հայտատուից անկախ պատճառներով տեղի են ունեցել այնպիսի փոփոխություններ, որոնք չեն հանգեցնում հաստատված ծառայությունների և/կամ շահառուների շրջանակի փոփոխության, սակայն կարող են հանգեցնել ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների փոփոխության:

բ) հայտատուից անկախ պատճառով առաջացել են այնպիսի գործոնները, որոնք հանգեցնում են ծառայությունների և/կամ շահառուների շրջանակի նվազեցմանը:

Գոյություն ունեցող ծրագրերի (պարտավորությունների) գծով ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում իրականացվելիք ամփոփ ծախսերը ներկայացնել առանձին աղյուսակով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 1-ում ներկայացված աղյուսակի ձևաչափին համապատասխան: Գոյություն ունեցող ծրագրերի համար նշված ձևաչափն օգտագործելիս դրանցում չպետք է ներառվեն նոր նախաձեռնությունների գծով ծախսերը: Միաժամանակ, ներկայացնել գոյություն ունեցող ծրագրերի (պարտավորությունների) գծով ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում իրականացվելիք ամփոփ ծախսերը՝ ծրագրային դասակարգմամբ՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 9-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափին համապատասխան:

2013-2015 թթ. ժամանակահատվածի համար գոյություն ունեցող ընթացիկ բնույթի պարտավորությունների հաշվարկն ըստ առանձին ծրագրերի ներկայացնել սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելվածով 2-ում ներկայացված աղյուսակներին համապատասխան: Նշված աղյուսակներում յուրաքանչյուր ծրագրի համար համառոտ նկարագրել այն հիմնական

գործոնները, որոնք որոշիչ դեր են ունեցել ծախսային հայտի ձևավորման գործում, դրանք խմբավորելով հետևյալ կերպ.

ա) գնային գործոններ՝ այսպեղ արտացոլվում են մատուցվող ծառայությունների կամ իրականացվող միջոցառումների գնի փոփոխության կանխատեսումները միջինժամկետ հարվածի համար,

բ) գործոններ, որոնք տվյալ բնագավառում վարվելիք քաղաքականությունից անկախ են⁷, օրինակ՝

– ժողովրդագրական (բնակչության տեղաշարժի, սեռահասակային կազմի, աշխատուժի կառուցվածքի և զբաղվածության և այլ փոփոխություններ),

– բնակլիմայական (տեղումնային, ջերմաստիճանային, երկրաբանական ռեժիմների և այլ փոփոխություններ),

– սոցիալ-տնտեսական (բնակչության սոցիալական կառուցվածքի, նվազագույն պարենային և սպառողական զամբյուղների կառուցվածքի և այլ փոփոխություններ), և այլն,

գ) գործոններ, որոնք անմիջականորեն կախված են ոլորտում (համակարգում) վարվելիք քաղաքականությունից և գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի իրավասությունների շրջանակում (այսպեղ յուրաքանչյուր գործոնի համար անհրաժեշտ է տալ համապատասխան հղում ՀՀ սահմանադրությանը, կամ համապատասխան օրենքի դրույթին),

դ) գործոններ, որոնք անմիջականորեն կախված են ոլորտում (համակարգում) վարվելիք քաղաքականությունից և գտնվում են ՀՀ կառավարության իրավասությունների շրջանակում, (այսպեղ յուրաքանչյուր գործոնի համար անհրաժեշտ է տալ համապատասխան հղում ՀՀ կառավարության որոշումներին, ռազմավարական ու քաղաքական փաստաթղթերին, նախարարի հանձնարարականներին և այլն):

Այս խմբում են արտացոլվում նաև ոլորտին (համակարգին) բնորոշ հատուկ գործոնները, որոնք պայմանավորված են կազմակերպությունների կողմից ծառայությունների մատուցման միջոցների փոփոխությամբ (օրինակ, կարողությունների զարգացման ծախսեր և այլն):

Ներկայացված ծախսային գործոններից յուրաքանչյուրն անհրաժեշտ է ներկայացնել թվային արտահայտությամբ, հիմնավորելով դրանք համապատասխան հղումներով:

Ըստ տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների՝ գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկը (ընթացիկ և կապիտալ) ներկայացնել սույն ցուցումներին առանձին առդրված (էլեկտրոնային կրիչով) բյուջետայի ֆինանսավորման հայտի համար նախատեսված ծախսերի հաշվարկների ձևերին համապատասխան:

⁷ Բացառությամբ (ա) կետում թվարկված գործոնների

3.2. Նոր նախաձեռնություններին առնչվող ծրագրեր

Համառոտ նկարագրել նոր նախաձեռնությունները և ինչպես են դրանք նպաստելու ընդհանուր նպատակների և գերակայությունների իրագործմանը:

Սույն փաստաթղթի իմաստով նոր նախաձեռնություններ են համարվում այն ծախսային պարտավորությունները, որոնք հանգեցնում են ՀՀ 2012-2014 թվականների պետական ՄԺԾ-ի կամ «Հայաստանի Հանրապետության 2012 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի ծախսային պարտավորություններով սահմանված ծառայությունների և կամ շահառուների շրջանակի ընդլայնմանը: Այսինքն, երբ հաստատված ծառայությունների շրջանակից դուրս առաջարկվում է մատուցել նոր ծառայություններ և/ կամ հաստատված ծառայությունները փարածել շահառուների նոր խմբերի վրա:

Բացառել, թե նոր նախաձեռնությունները հիմնավորող գործոններից յուրաքանչյուրի ազդեցությամբ ինչ նոր ծրագիր (ծրագրեր), ծառայություններ (աշխատանքներ) կպահանջվեն կամ գոյություն ունեցող ծառայությունների գծով նոր շահառուների խմբեր կընդգրկվեն և նկարագրել, թե ինչպես են դրանք նպաստելու ՀՀ կառավարության ընդհանուր նպատակների և գերակայությունների իրագործմանը (կատարել հղումներ ՀՀ կառավարության ընդհանուր նպատակներն ու գերակայությունները սահմանող համապատասխան փաստաթղթերին): Եթե նշված գործոնները պայմանավորված են օրենսդրության փոփոխությամբ կամ ռազմավարական և քաղաքական որոշումներով, ապա անհրաժեշտ է հղում կատարել համապատասխան փաստաթղթերին (դրույթներին):

Այն դեպքերում, երբ նախատեսվում է նոր ծրագրի իրականացում (այլ ոչ թե գոյություն ունեցող ծրագրերի ընդլայնում), ապա անհրաժեշտ է մանրամասն շարադրել այն ենթադրությունները, որոնք հիմնավորում են փվյալ որոշումը:

Եթե նախատեսվում է նոր նախաձեռնություն գործող պարտավորությունների դադարեցման կամ կրճատման հաշվին, սակայն պահանջվում է համապատասխան նոր իրավական հիմքերի ստեղծում և չի կարող կատարվել միայն պետական մարմնին գործող օրենսդրությամբ վերապահված իրավասության շրջանակներում իրականացվող ներքին ընթացակարգերի միջոցով, ապա ներկայացնել համապատասխան բացատրություններ և հիմնավորումներ:

Նոր նախաձեռնությունների առնչությամբ իրականացվելիք ծրագրերի գծով ամփոփ ծախսերը ներկայացնել առանձին աղյուսակով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 1-ում ներկայացված աղյուսակի ձևաչափին համապատասխան: Նոր նախաձեռնությունների համար նշված ձևաչափն օգտագործելիս դրանցում չպետք է ներառվեն գոյություն ունեցող ծրագրերի

(պարտավորությունների) գծով ծախսերը: Միաժամանակ, ներկայացնել նոր նախաձեռնությունների գծով ՄԺԾԾ ժամանակահատվածում իրականացվելիք ամփոփ ծախսերը՝ ծրագրային դասակարգմամբ՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 9-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափին համապատասխան:

2013-2015թթ. ժամանակահատվածի համար նոր նախաձեռնությունների (նոր ծրագրերի, ծառայությունների (աշխատանքների) և շահառուների խմբերի) գծով կանխատեսվող ծախսերի հաշվարկը ներկայացնել սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 3-ում ներկայացված աղյուսակի ձևաչափին համապատասխան:

Մանրամասն շարադրել այն ենթադրությունները, որոնք ընկած են տվյալ առաջարկի ֆինանսական գնահատականի հիմքում, ներկայացնել նաև համապատասխան հաշվարկներ, ինչպես նաև ներկայացնել նոր ծրագրերի, ծառայությունների (աշխատանքների) իրականացման կամ շահառուների նոր խմբի սպասարկման արդյունքում ակնկալվող առավելությունները և օգուտները:

Այն դեպքերում, երբ նոր նախաձեռնությունների գծով ենթադրվում է ծառայությունների կամ շահառուների փոքր շրջանակի համար փորձնական ծրագրերի իրականացում, ապա հայտում անհրաժեշտ է կատարել նշում այդ մասին:

Թվարկել նոր նախաձեռնությունների ֆինանսավորման հավանական այլընտրանքային աղբյուրները՝ այլ աղբյուրներ կամ խնայողություններ այլ ծրագրերից: Ֆինանսավորման այլ հավանական աղբյուրի առկայության կամ այլ ծրագրերում խնայողություններ ակնկալելու դեպքում, այդ տեղեկատվությունը ներկայացնել առանձին աղյուսակով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 4-ում ներկայացված աղյուսակի ձևաչափին համապատասխան:

Նոր նախաձեռնություններից յուրաքանչյուրի վերաբերյալ վերոհիշյալ տեղեկատվությունը ներկայացնել առանձին հավելվածի տեսքով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 5-ում ներկայացված ձևաչափին համապատասխան:

4. Ոլորտի (համակարգի) պետական հատվածի եկամուտները (բացառությամբ պետական բյուջեից ստացվող եկամուտների)

Համառոտ ներկայացնել ոլորտի (համակարգի) պետական հատվածում գործող կազմակերպությունների կողմից 2013-2015 թթ. իրականացվելիք ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքում ստացվող եկամուտների աղբյուրները (բացառությամբ պետական բյուջեից ստացվող եկամուտների) և ներկայացնել դրանք ըստ բյուջեպային ծախսերի գործառական դասակարգմամբ՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 6-ում ներկայացված ձևաչափին համապատասխան:

5. Տարածքային զարգացմանն առնչվող ծրագրեր

Նկարագրել ըստ մարզերի, թե ինչպես են դրանք նպաստելու տարածքային զարգացման ընդհանուր նպատակների և գերակայությունների իրագործմանը, որքանով են համահունչ ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումներով հաստատված ՀՀ մարզերի սոցիալ-տնտեսական զարգացման քառամյա ծրագրերին (ՀՀ կառավարության 2011թ. հունիսի 30-ի 25-րդ նիստի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքային զարգացման հայեցակարգին հավանություն տալու մասին» N 38 արձանագրային որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. մայիսի 6-ի «Հայաստանի Հանրապետության Կոտայքի մարզի 2011-2014 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 609-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. դեկտեմբերի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի 2011-2014 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1756-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. ապրիլի 29-ի «Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի մարզի 2011-2014 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 560-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. մարտի 25-ի «Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի 2011-2014 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 353-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. հուլիսի 22-ի «Հայաստանի Հանրապետության Վայոց Ձորի մարզի 2011-2014 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1060-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2010թ. փետրվարի 25-ի «Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզի 2010-2013 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 271-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2009թ. հոկտեմբերի 10-ի «Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի 2010-2013 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1130-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2009թ. հունիսի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի 2010-2013 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 782-Ն որոշում, ՀՀ Գեղարքունիքի և Տավուշի մարզերի 2012-2015 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերը կընդունվեն առաջիկայում) առաջարկվող ծախսային ծրագրերի հատկացումները ներկայացնել նաև տարածքային (ըստ մարզերի) բացվածքով, որոնք պետք է պարունակեն համապատասխան բացառական-վերլուծական տեղեկատվություն:

6. Արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջեի խողովակներով ստացվող վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրեր

Համառոտ նկարագրել արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջեի խողովակներով ստացվող վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրերը և այդ ֆինանսական ռեսուրսների ստացման աղբյուրները (առանձին ցույց տալով նաև այդ ծրագրերի գծով ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորման չափաքանակները): Ներկայացնել դրանք նաև բյուջեային ծախսերի գործառական դասակարգմամբ՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 7-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափերին համապատասխան:

Ծրագրերի նկարագրությունները պետք է լինեն բովանդակային՝ համապատասխան հաշվարկներով հիմնավորված:

Բովանդակային բացատրագրերում առնվազն պետք է ներառվեն ծրագրերի գծով ըստ գնումների պլանի ընթացիկ (ԾԻԳ-երի պահպանման ծախսերի՝ ներառյալ հաստիքացուցակով նախատեսվող աշխատավարձի ֆոնդի և աշխատողների թվաքանակի, խորհրդարվական աշխատանքների և այլ ընթացիկ ծախսերի) և ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերի (այդ թվում՝ ըստ օբյեկտների շինարարության, նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի առկայության և ապրանքների ձեռքբերման մրցույթների փուլերի, և այլ կապիտալ ծախսերի) ընթացքի և կանխատեսումների վերաբերյալ ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշներով տեղեկատվական և վերլուծական դրույթներն ըստ ծրագրերի բաղադրիչների, այդ թվում՝

ա/ շինարարական և այլ աշխատանքների գծով՝ իրականացվելիք աշխատանքներն ըստ օբյեկտների, նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի առկայությունը կամ բացակայությունը, մրցույթի ընթացքը, կապալի պայմանագրի առկայությունը, շինարարական աշխատանքների ավարտը և կանխատեսումների հիմքում դրված ենթադրությունները,

բ/ ապրանքների և նյութերի ձեռքբերման գծով՝ ապրանքների տեսականին, անհրաժեշտությունը և նպատակը, ձեռքբերման մրցույթի ընթացքը, կանխատեսման հիմքում դրված ենթադրությունները,

գ/ տեխնիկական աջակցության և խորհրդարվության գծով՝ ձեռքբերման անհրաժեշտությունը և նպատակը, նախատեսված ծախսի հաշվարկ-հիմնավորումը, տեխնիկական առաջադրանքների (TOR-երի) առկայությունը, մրցույթի ընթացքը, ծառայության մատուցման ավարտը, կանխատեսման հիմքում դրված ենթադրությունները,

դ/ կառավարման կամ ԾԻԳ-երի պահպանման ծախսերի գծով՝ նախատեսված ծախսերի անհրաժեշտությունը, նպատակը, ուղղվածությունը և համապատասխան պարզաբանումները:

7. Ոլորտի (համակարգի) գծով ֆինանսական պահանջների ամփոփում 2013-2015 թթ. ժամանակահատվածի համար

Ներկայացնել 2013-2015 թթ ժամանակահատվածի համար ոլորտի (համակարգի) գծով ֆինանսական պահանջների վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվությունը՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 8-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափերին համապատասխան:

8. ՄԺԾԾ հայտի հետ կապված ռիսկերը

Ավարտում տեսքի բերված ՄԺԾԾ հայտում ներկայացնել նաև հայտի հետ կապված հիմնական ռիսկերը և դրանց վերլուծությունը: Մասնավորապես ներկայացնել ՄԺԾԾ հայտի (ըստ առանձին ծրագրերի) հիմքում ընկած ենթադրությունների իրատեսականության հետ կապված հիմնական ռիսկերը (օրինակ ծախսային գործոնների գծով չճշտված ենթադրություններ, կամ ծառայությունների նկատմամբ պահանջարկի մակարդակի չճշտված կանխատեսումներ և այլն), որոնք կարող են բացասաբար ազդել ՄԺԾԾ հայտով ներկայացված նպատակների և արդյունքների ձեռք բերման վրա:

Ռիսկերի վերլուծությունը պետք է պարունակի հնարավոր ռիսկերի նկարագրությունը, դրանց հանդես գալու հավանականությունը, վերջիններիս հնարավոր ազդեցությունը նպատակների և արդյունքային ցուցանիշների վրա, ինչպես նաև այդ ռիսկերի կանխման/հաղթահարման հնարավոր ուղիները: Ռիսկերի վերլուծության վերաբերյալ տեղեկատվությունն ամփոփել ստորև բերված աղյուսակում:

N	Ռիսկի նկարագրությունը	Երևույթի հանդես գալու հավանականությունը ⁸	Հնարավոր ազդեցությունը և արդյունքային ցուցանիշների վրա	Ռիսկի կանխման/հաղթահարման հնարավոր ուղիները

⁸ Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն

ՄԱՍ 3. -2013 Թ. ԲՅՈՒՋԵԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏԵՐԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄԵՐ

Ընդհանուր դրույթներ

Բյուջետային ֆինանսավորման հայտի հիմնական նպատակն է ներկայացնել 2013 թվականի պետական բյուջեի շրջանակներում պետական մարմնի կողմից իրականացման ենթակա ծրագրերի և քաղաքականության միջոցառումների վերաբերյալ մանրամասն հաշվարկներ: Բյուջետային ֆինանսավորման հայտը ներկայացնելիս պետք է ուղղորդվել ՀՀ 2012-2014 թվականների համար ՄԺԾԾ բարձրագույն խորհրդի կողմից սահմանված ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակներով: Եթե 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտով 2013 թվականի համար առաջարկվող ծախսերը գերազանցում են ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով 2013 թվականի համար նախատեսված ծախսերի չափաքանակները, ապա պետք է դրանք հիմնավորել և ցույց տալ, թե ինչպես են նախատեսված ծրագրերը և աշխատանքները կապվում ՄԺԾԾ-ով հաստատված ոլորտային ծախսային ռազմավարության իրականացման հետ:

Պետական մարմնի 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտը (ինչպես նախնական, այնպես էլ ավարտուն տեսքի բերված) կազմվում և ՀՀ ֆինանսների նախարարություն է ներկայացնում մեկ ամբողջական փաստաթղթի տեսքով՝ հայտատուի ղեկավարի կողմից ստորագրված ուղեկցող գրությամբ:

Ստորև ներկայացված է բյուջետային ֆինանսավորման հայտի օրինակելի ձևը, որում բացատրվում է, թե ինչ է անհրաժեշտ ներկայացնել վերջինիս յուրաքանչյուր բաժնում:

Բյուջետային ֆինանսավորման հայտում ծրագրերը ձևակերպելիս պետք է առաջնորդվել հետևյալ սկզբունքներով⁹.

ա) միևնույն ծրագրում չպետք է ներառվեն ընթացիկ և ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերը,

բ) հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտները¹⁰ պետք է ներկայացվեն առանձին ծրագրով,

⁹ նշվածը սկզբունքները չեն կիրառվում ծրագրային դասակարգման (ծրագրային բյուջետավորման մեթոդաբանությամբ սահմանվող) ծրագրերի կառուցվածքի մշակման ժամանակ (Հավելվածներ 9, 16, 17):

¹⁰ հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներում ներառվում են բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման սուբսիդիաների, դրամաշնորհների, սոցիալական նպաստների և կենսաթոշակների, ոչ կառավարչական (հասարակական) կազմակերպությունների և 50%-ից ավել պետական մասնակցություն ունեցող կազմակերպություններին վերը նշված ծախսերի գծով հատկացումների:

գ) վարկերի, փոխառությունների, բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների), ինչպես նաև ֆինանսական շուկայի գործիքների հետ գործարքները պետք է ներկայացվեն առանձին ծրագրերով:

Ընդ որում, ընթացիկ ծախսերին, ինչպես նաև հանրությանը տրամարվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրերի անվանումները և բովանդակությունը (բացառությամբ կենտրոնական ապարատի պահպանման գծով ծախսերի) պետք է համապատասխանեն ծրագրային բյուջետավորման հավելվածներում ներառված համապատասխան քաղաքականության միջոցառումների անվանումներին և բովանդակությանը:

(պետական մարմնի անվանումը)

2013

**ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ
ՀԱՅՏ**

1. ԱՄՓՈՓ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐ ¹¹

Ներկայացվում են բյուջետային հայտում ներառված ծրագրերի գծով ամփոփ ֆինանսական ցուցանիշները (ներառյալ գոյություն ունեցող պարտավորությունները և նոր նախաձեռնությունները)¹¹ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելվածներ 10-ում, 11-ում և 12-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափերին համապատասխան: Ըստ որում հավելված 20-ի աղյուսակը (ծախսերի բաշխումն ըստ վարչատարածքային բաժանման) ներկայացվում է երկու անգամ՝ 1-ին անգամ 2013 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմում (համաձայն ժամանակացույցի 42-րդ կետի պահանջի) և 2-րդ անգամ՝ ՀՀ վարչապետի մոտ ՀՀ պետական կառավարման մարմինների բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի, դրանց գծով առաջարկված ֆինանսավորման չափերի հետ կապված քննարկումից և համաձայնեցումից հետո՝ ճշտված ցուցանիշների հիման վրա, մինչև 2012 թվականի սեպտեմբերի 21-ը:

2. 2012 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄՆ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ

Ներկայացվում է հայտում ներառված ծրագրերի գծով պահանջվող ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ըստ առանձին ծրագրերի: Յուրաքանչյուր ծրագրի գծով ներկայացվում են ինչպես գոյություն ունեցող պարտավորությունների, այնպես էլ նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ հաշվարկներ և հիմնավորումներ՝ ստորև ներկայացված ցուցումներին համապատասխան:

2.1 ԾՐԱԳՐԻ ԳԾՈՎ ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ներկայացվում է տեղեկատվություն տվյալ ծրագրի շրջանակներում ներառված գոյություն ունեցող պարտավորությունների վերաբերյալ: Սույն ցուցումների իմաստով գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորություններ են համարվում ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով 2013 թվականի համար հաստատված ծախսային պարտավորությունները:

2.1.1 Գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկն ու հիմնավորումը

Այս հարվածում ներկայացվում է ծրագրի գծով գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկն ու հիմնավորումն ըստ առանձին գործոնների:

Ծրագրի գծով գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները 2013 թվականի համար կարող են ճշգրտվել՝ միայն հաշվի առնելով հետևյալ գործոնները.

¹¹ Փաստաթղթի լրացման համար անհրաժեշտ ցուցումները ներկայացված են շեղատառերով: Ցուցումները չպետք է ներառվեն ներկայացվող փաստաթղթում:

Ա) 2013-2015թթ. ՄԺԾԾ-ում ծախսային գործոնների մասին արված ենթադրություններում (կանխատեսվող ցուցանիշներում) հայտարարուից անկախ պատճառներով տեղի են ունեցել այնպիսի փոփոխություններ, որոնք չեն հանգեցնում ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով հաստատված ծառայությունների և/կամ շահառուների շրջանակի փոփոխության, սակայն կարող են հանգեցնել ծախսային ծրագրերի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակների փոփոխության:

Բ) Հայտարարուից անկախ պատճառով առաջացել են այնպիսի գործոնները, որոնք հանգեցնում են ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով հաստատված ծառայությունների և/կամ շահառուների շրջանակի նվազեցմանը:

Ծրագրի գծով գոյություն ունեցող ընթացիկ բնույթի պարտավորությունների հաշվարկն ու հիմնավորումը ներկայացնել սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 2-ում ներկայացված Աղյուսակ Ա-ին համապատասխան: Եթե տվյալ ծրագրում չեն ներառվում ընթացիկ բնույթի գոյություն ունեցող պարտավորություններ, կամ դրանցում չեն նախատեսվում փոփոխություններ, ապա տվյալ ծրագրի գծով համապատասխան աղյուսակը չի լրացվում:

Աղյուսակ Ա-ում ծրագրի համար անհրաժեշտ է համառոտ նկարագրել այն հիմնական գործոնները, որոնք որոշիչ դեր են ունեցել ծախսային հայտի ձևավորման գործում, դրանք խմբավորելով հետևյալ կերպ.

ա) Գնային գործոններ՝ այստեղ արտացոլվում են մատուցվող ծառայությունների կամ իրականացվող միջոցառումների գնի փոփոխությունը, հաշվի առնելով սույն մեթոդական ցուցումներում տրված ընդհանուր գնային փոփոխականների կանխատեսումները 2012 թվականի համար: Եթե ծրագրի գծով գնային փոփոխականները որոշակիորեն տարբերվում են մեթոդական ցուցումներում տրված ընդհանուր գնային փոփոխականների կանխատեսումներից, ապա անհրաժեշտ է տալ հիմնավորող բացատրություններ:

բ) գործոններ, որոնք տվյալ բնագավառում վարվելիք քաղաքականությունից անկախ են¹², օրինակ՝

ժողովրդագրական (բնակչության տեղաշարժի, սեռահասակային կազմի, աշխատուժի կառուցվածքի և զբաղվածության և այլ փոփոխություններ),

բնակլիմայական (տեղումնային, ջերմաստիճանային, երկրաբանական ռեժիմների և այլ փոփոխություններ),

¹² Բացառությամբ (ա) կետում թվարկված գործոնների

սոցիալ-տնտեսական (բնակչության սոցիալական կառուցվածքի, նվազագույն պարենային և սպառողական զամբյուղների կառուցվածքի և այլ փոփոխություններ), և այլն:

Եթե ծրագրի գծով վերը նշված գործոնների արժեքները որոշակիորեն փարբերվում են մեթոդական ցուցումներում տրված ընդհանուր սոցիալ տնտեսական փոփոխականների կանխատեսումներից, ապա անհրաժեշտ է տալ հիմնավորող բացատրություններ:

գ) Գործոններ, որոնք անմիջականորեն կախված են ոլորտում (համակարգում) վարվելիք քաղաքականությունից և գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի իրավասությունների շրջանակում: Այստեղ յուրաքանչյուր գործոնի համար անհրաժեշտ է տալ համապատասխան հղում ՀՀ սահմանադրությանը, կամ համապատասխան օրենքի դրույթին:

դ) Գործոններ, որոնք անմիջականորեն կախված են ոլորտում (համակարգում) վարվելիք քաղաքականությունից և գտնվում են կենտրոնական կառավարության իրավասությունների շրջանակում: Այստեղ յուրաքանչյուր գործոնի համար անհրաժեշտ է տալ համապատասխան հղում ՀՀ կառավարության որոշումներին, ռազմավարական ու քաղաքական փաստաթղթերին, նախարարի հանձնարարականներին և այլն: Այս խմբում են արտացոլվում նաև ոլորտին (համակարգին) բնորոշ հատուկ գործոնները, որոնք պայմանավորված են կազմակերպությունների կողմից ծառայությունների մատուցման միջոցների փոփոխությամբ (օրինակ, կարողությունների զարգացման ծախսեր և այլն):

Ներկայացված ծախսային գործոններից յուրաքանչյուրն անհրաժեշտ է ներկայացնել թվային արժեքներով և դրանք հիմնավորել համապատասխան հղումներով թվային արժեքների հիմքերին (օրինակ՝ սղաճի ցուցանիշը ընդունված է 3 տոկոս (թվային արժեք), հաշվի առնելով բյուջեդային ցուցումներում սղաճի կանխատեսվող մակարդակը (հղում)):

Գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով լրացուցիչ ֆինանսավորման (2013-2015 ՄԺԾԾ-ով տվյալ ծրագրի գծով 2013 թվականի համար հաստատված չափաքանակներից ավելի) վերաբերյալ տեղեկատվությունն ամփոփ ներկայացնել առանձին աղյուսակներով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 13-ում ներկայացված աղյուսակների ձևաչափերին համապատասխան:

Ըստ տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների՝ գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկը (ընթացիկ և կապիտալ) ներկայացնել սույն ցուցումներին առանձին առդրված (էլեկտրոնային կրիչով) ծախսերի հաշվարկների ձևերին համապատասխան:

2.1.2 Գոյություն ունեցող պայմանական պարտավորությունները

Ծրագրի գծով գոյություն ունեցող պարտավորությունները ներկայացնելիս, եթե տվյալ պարտավորությունները ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ում ներառվել են որպես նոր նախաձեռնություններ, ապա այդ մասին անհրաժեշտ է կատարել համապատասխան նշում: Ընդ որում, այն դեպքերում, երբ ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ում հաստատված նոր նախաձեռնությունները նախատեսվել են նոր իրավական հիմքերի ստեղծման նախապայմանով, ինչպես նաև գործող պարտավորությունների դադարեցման կամ կրճատման հաշվին, որը սակայն պահանջում է համապատասխան նոր իրավական հիմքերի ստեղծում և չի կարող կատարվել միայն պետական մարմին գործող օրենսդրությամբ վերապահված իրավասության շրջանակներում իրականացվող ներքին ընթացակարգերի միջոցով, ապա անհրաժեշտ է հայտում ներկայացնել բացատրություններ և հղումներ նշված նախապայմանների կատարման (առկայության) մասին:

2.2 ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ներկայացվում է տեղեկատվություն տվյալ ծրագրի շրջանակներում ներառված նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ: Սույն ցուցումների իմաստով նոր նախաձեռնություններ են համարվում այն ծախսային պարտավորությունները, որոնք հանգեցնում են ՀՀ 2013-2015 թվականների պետական ՄԺԾԾ-ով 2013 թվականի համար սահմանված ծառայությունների և /կամ շահառուների շրջանակի ընդլայնմանը,, այսինքն՝ երբ հաստատված ծառայությունների շրջանակից դուրս առաջարկվում է մատուցել նոր ծառայություններ և կամ հաստատված ծառայությունները փարածել շահառուների նոր խմբերի վրա:

Այն դեպքերում, երբ տվյալ ծրագրի շրջանակներում չեն նախատեսվում նոր նախաձեռնություններ, ապա տվյալ ծրագրի համար սույն բաժինը չի լրացվում:

2.2.1 Նոր նախաձեռնությունների հաշվարկն ու հիմնավորումը

Այս հատվածում ներկայացվում է ծրագրի գծով նոր նախաձեռնությունների հաշվարկն ու հիմնավորումն ըստ առանձին գործոնների: Գործոնների խմբավորման համար անհրաժեշտ է կիրառել սույն ցուցումների 2.1.1 կետով սահմանված՝ գործոնների խմբավորման կանոնները:

Անհրաժեշտ է բացատրել, թե նոր նախաձեռնությունները հիմնավորող գործոններից յուրաքանչյուրի ազդեցությամբ ինչ նոր ծառայություններ (աշխատանքներ) կպահանջվեն կամ գոյություն ունեցող ծառայությունների գծով նոր շահառուների խմբեր կընդգրկվեն, և

նկարագրել, թե ինչպես են դրանք նպաստելու ՀՀ կառավարության ընդհանուր նպատակների և գերակայությունների իրագործմանը (կատարել հղումներ ՀՀ կառավարության ընդհանուր նպատակներն ու գերակայությունները սահմանող համապատասխան փաստաթղթերին): Եթե նշված գործոնները պայմանավորված են օրենսդրության փոփոխությամբ կամ ռազմավարական և քաղաքական որոշումներով, ապա անհրաժեշտ է հղում կատարել համապատասխան փաստաթղթերին (դրույթներին):

Եթե նախատեսվում է նոր նախաձեռնություն գործող պարտավորությունների դադարեցման կամ կրճատման հաշվին, սակայն պահանջվում է համապատասխան նոր իրավական հիմքերի ստեղծում և չի կարող կատարվել միայն պետական մարմնին գործող օրենսդրությամբ վերապահված իրավասության շրջանակներում իրականացվող ներքին ընթացակարգերի միջոցով, ապա ներկայացնել համապատասխան բացատրությունները և հիմնավորումները:

Ներկայացնել ծրագրի շրջանակներում առաջարկվող նոր նախաձեռնությունների (նոր ծառայությունների (աշխատանքների) և շահառուների խմբերի) գծով կանխատեսվող ծախսերը աղյուսակով՝ սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 3-ում ներկայացված աղյուսակի ձևաչափին համապատասխան:

Մանրամասն շարադրել այն ենթադրությունները, որոնք ընկած են տվյալ առաջարկի ֆինանսական գնահատականի հիմքում, ներկայացնել նաև համապատասխան հաշվարկներ, ինչպես նաև ներկայացնել նոր ծրագրերի, ծառայությունների (աշխատանքների) իրականացման կամ շահառուների նոր խմբի սպասարկման արդյունքում ակնկալվող առավելությունները և օգուտները:

Այն դեպքերում, երբ նոր նախաձեռնությունների գծով ենթադրվում է ծառայությունների կամ շահառուների փոքր շրջանակի համար փորձնական ծրագրերի իրականացում, ապա հայտում անհրաժեշտ է կատարել նշում այդ մասին:

Ըստ տնտեսագիտական դասակարգման հողվածների՝ նոր նախաձեռնությունների հաշվարկը (ընթացիկ և կապիտալ) ներկայացնել սույն ցուցումների ՄԱՍ 4-ի հավելված 15-ում բերված ծախսերի հաշվարկների օրինակելի ձևերին համապատասխան:

3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐ

Տարածքային զարգացմանն առնչվող իրականացվելիք ծրագրերի գծով ներկայացնել սույն մեթոդական ցուցումների Մաս 2-ի (ՄԺԾԾ հայտի օրինակելի ձևի) 6-րդ կետում նշված ծրագրերի նկարագրությունը՝ 2013 թվականին վերաբերող թարմացված տեղեկատվությամբ:

4. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ ՍՏԱՑՎՈՂ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԵՎ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐ

Արտաքին աղբյուրներից ստացվող նպատակային վարկային և դրամաշնորհային միջոցների հաշվին իրականացվելիք ծրագրերի գծով ներկայացնել նաև սույն մեթոդական ցուցումների Մաս 2-ի 6-րդ կետում նշված ծրագրերի նկարագրության բացատրագրի 2013 թվականին վերաբերող թարմացված տեղեկատվությունը և տվյալ ծրագրերն իրականացնող գրասենյակների (ԾԻԳ-երի) պահպանման ծախսերի նախահաշիվները՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացվող ձևաչափերին համապատասխան, դրանց հաշվարկ-հիմնավորումներով:

Հաշվարկ-հիմնավորումներում առնվազն պետք է ներառվեն ծախսերի հաշվարկման գործող մեթոդաբանությամբ և նորմատիվներով կոնկրետ հաշվարկները և կանխատեսումների հիմքում դրված սցենարները՝ դրանց վրա ազդող գործոնային գնահատումներով և պարզաբանումներով՝ 2013/2012թթ. համադրմամբ և շեղումների դեպքում՝ համապատասխան պարզաբանումների ներկայացմամբ, այդ թվում՝

- աշխատողների թվաքանակը, ըստ պաշտոնների աշխատավարձի ամսեկան դրույքաչափերը և աշխատավարձի ֆոնդի հաշվարկը, համադրումը ընթացիկ տարվա ցուցանիշների հետ և փոխկապակցումը ծրագրի իրականացման ընթացքի հետ,

- ծառայությունների (գործառնական և բանկային, էներգետիկ, կոմունալ, կապի, ապահովագրության, վարձակալության և այլն) ձեռքբերման ծախսերի հաշվարկը, համադրումները և փոփոխության դեպքում՝ դրանց գործոնային ազդեցության գնահատումները և պարզաբանումները,

- գործուղումների և շրջագայությունների (ներքին և արտաքին) ու գործուղվող անձանց քանակը, մեկնման վայրերը, անհրաժեշտությունը և նպատակը, գործուղման ծախսերի հաշվարկ-հիմնավորումները, համադրումները և կապը ծրագրի իրականացման տվյալ փուլի հետ,

- այլ պայմանագրային ծառայությունների (վարչական, համակարգչային, տեղեկատվական, մասնագիտական զարգացման, կառավարչական, ներկայացուցչական և այլն) անհրաժեշտությունը, պահանջվող գումարների հաշվարկները, մրցույթների ընթացքի, պայմանագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը և պարզաբանումները,

- ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի գծով (շենքեր և մեքենաներ) հաշվարկները, նորոգման բնույթը և ծավալը, և այդ շրջանակներում կատարվող ձեռքբերումների հիմնավորումը,

- նյութերի (գրասենյակային, վերապատրաստման, տրանսպորտային) և այլ ծախսերի գծով հաշվարկները և համադրումները:

5. ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՅՏԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՌԻՍԿԵՐԸ

Ներկայացնել բյուջետայի հայտի հետ կապված հիմնական ռիսկերը և դրանց վերլուծությունը: Մասնավորապես ներկայացնել հայտի (ըստ առանձին ծրագրերի) հիմքում ընկած ենթադրությունների իրավասականության հետ կապված հիմնական ռիսկերը (օրինակ ծախսային գործոնների գծով չճշտված ենթադրություններ, կամ ծառայությունների նկատմամբ պահանջարկի մակարդակի չճշտված կանխատեսումներ և այլն), որոնք կարող են բացասաբար ազդել հայտով ներկայացված նպատակների և արդյունքների ձեռք բերման վրա:

Ռիսկերի վերլուծությունը պետք է պարունակի հնարավոր ռիսկերի նկարագրությունը, դրանց հանդես գալու հավանականությունը, վերջիններիս հնարավոր ազդեցությունը նպատակների և արդյունքային ցուցանիշների վրա, ինչպես նաև այդ ռիսկերի կանխման/հաղթահարման հնարավոր ուղիները: Ռիսկերի վերլուծության վերաբերյալ տեղեկատվությունն ամփոփել ստորև բերված աղյուսակում:

N	Ռիսկի նկարագրությունը	Երևույթի հանդես գալու հավանականությունը ¹³	Հնարավոր նպատակների արդյունքային ցուցանիշների վրա	ազդեցությունը և կանխման/հաղթահարման հնարավոր ուղիները

6. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆԸ

Ներկայացնել ծախսային ծրագրերի իրականացվելիք մոնիտորինգի պլանը: Մասնավորապես, ներկայացնել (ըստ առանձին ծրագրերի) մոնիտորինգի իրականացման ժամկետները և արդյունքների ձեռք բերման ցուցիչներն ու ձևաչափը:

¹³ Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն

7. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆՔԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

2013 թվականի բյուջեային գործընթացի շրջանակներում բոլոր հայտատուները պարտադիր կարգով իրենց բյուջեային հայտերի ծրագրերի նկարագրությունները և արդյունքային ցուցանիշները՝ սույն մեթոդական ցուցումների հավելված 16-ի ձևաչափին համապատասխան:

ՄԱՍ 4. ՄԺԾԾ ԵՎ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՅՏԵՐԻ ԿԱԶՄԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված N 1

Աղյուսակ . Ոլորտի (համակարգի) ծրագրերի գծով 2013-2015թթ ծախսերի կանխատեսում (ամփոփ)

Բաժին	Խումբ	Դաս	Ծրագրերն իրականացնող պետական մարմինների անվանումը	Ծրագրերի ցանկը (անվանումը)	2012թ. բյուջե ¹⁴	(հազար դրամներով)		
						Կանխատեսում		
						2013թ	2014թ	2015թ
			Պետական մարմին 1	Ընդամենը ՊՄ 1, որից				
				Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Վարկերի/փոխատվությունների գծով ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր				
			Ծրագիր ----					
			Ծրագիր ----					
			Պետական մարմին 2	Ընդամենը ՊՄ 2, որից				
				Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				

¹⁴ Այս սյունը լրացվում է միայն գոյություն ունեցող ծրագրերի (պարտավորությունների) համար: Նոր նախաձեռնությունների համար աղյուսակը կիրառելիս այս սյունը չի լրացվում:

Բաժին	Խումբ	Դաս	Ծրագրերն իրականացնող պետական մարմինների անվանումը	Ծրագրերի ցանկը (անվանումը)	2012թ. բյուջե ¹⁴	Կանխատեսում		
						2013թ	2014թ	2015թ
				Հանրությանը տրամադվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Վարկերի/փոխառվությունների գծով ծրագրեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
				Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր				
				Ծրագիր ----				
				Ծրագիր ----				
			և այլն					
				Ընդամենը				

Ծախսային ծրագրի անվանումը -----

Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարման Բաժինը, Խումբը, Դասը և Ծրագրի համարը -----

Ծրագիրն իրականացնող պետական մարմնի անվանումը -----

Աղյուսակ Ա. 2013 թվականի ժամանակահատվածի համար ընթացիկ բնույթի գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկն ըստ առանձին ծրագրերի¹

		Գումարը (հազ. դրամ) ²	Տվյալ գործոնի կանխատեսվող մեծությունը ³	Նկարագրություն (հիմնավորում) ⁴
Ա	Ծառայությունների մատուցումը (միջոցառումների իրականացումը) բազային տարվա (2010 թվական) ծավալով, որակով և գներով		x	
Բ	Ծառայությունների մատուցումը (միջոցառումների իրականացումը) բազային տարվա (2010 թվական) ծավալով, որակով, սակայն բյուջետավորվող տարվա գներով (Տող 'Ա' + տող Բ1.1 + տող Բ1.2 + տող Բ 1. ... + տող Բ2.1 + տող Բ2.2 + տող Բ 2. ...)		x	
	այդ թվում	x	x	
	<i>2012 թվական</i>			
Բ 1.1	<Գնային գործոն 1> ⁵			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 1.2	<Գնային գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 1. ...	<Գնային գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>

		Գումարը (հազ. դրամ) ²	Տվյալ գործոնի կանխատեսվող մեծությունը ³	Նկարագրություն (հիմնավորում) ⁴
	<u>2013 թվական</u>			
Բ 2.1	<Գնային գործոն 1>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից (օրինակ սղաճից) շեղման պատճառները>
Բ 2.2	<Գնային գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 2. ...	<Գնային գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Գ	Բազային տարվան (2010 թվական) հաջորդող ժամանակահատվածի ընթացքում քաղաքականությունից անկախ⁶ գործոններ, որոնք հանգեցնում են մատուցվող ծառայությունների որակի կամ ծավալի փոփոխության (Տող Գ1.1 + տող Գ1.2 + տող Գ 1. ... + տող Գ2.1 + տող Գ2.2 + տող Գ 2. ...)		x	
	այդ թվում	x	x	
	<u>2012 թվական⁷</u>			
Գ 1.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից շեղման հիմնավորումը>
Գ 1.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից շեղման հիմնավորումը>
Գ 1. ...	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից շեղման հիմնավորումը>
	<u>2013 թվական⁷</u>			
Գ 2.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից

		Գումարը (հազ. դրամ) ²	Տվյալ գործոնի կանխատեսվող մեծությունը ³	Նկարագրություն (հիմնավորում) ⁴
				շեղման հիմնավորումը>
Գ 2.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից շեղման հիմնավորումը>
Գ 2. ...	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք նշել մեթոդական ցուցումների համապատասխան ցուցանիշից կամ դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշից շեղման հիմնավորումը>
Դ	Բազային տարվան (2010 թվական) հաջորդող ժամանակահատվածի ընթացքում Ազգային ժողովի կողմից, օրինակ, օրենքի ընդունում, որը հանգեցրել է պարտավորությունների մակարդակի փոփոխությանը (Տող Դ1.1 + տող Դ1.2 + տող Դ 1. ... + տող Դ2.1 + տող Դ2.2 + տող Դ 2. ...)		x	
	այդ թվում	x	x	
	<u>2012 թվական</u> ⁷			
Դ 1.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
Դ 1.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
Դ 1....	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
	<u>2013 թվական</u> ⁷			
Դ 2.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
Դ 2.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
Դ 2. ...	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել օրենքի համապատասխան դրույթին հղումը>
Ե	Բազային տարվան (2010 թվական) հաջորդող ժամանակահատվածի ընթացքում Կառավարության մակարդակով որոշումներ, որոնք հանգեցրել են		x	

		Գումարը (հազ. դրամ) ²	Տվյալ գործոնի կանխատեսվող մեծությունը ³	Նկարագրություն (հիմնավորում) ⁴
	պարտավորությունների մա- կարդակի փոփոխությանը (Տող Ե1.1 + տող Ե1.2 + տող Ե 1. ... + տող Ե2.1 + տող Ե2.2 + տող Ե 2. ...)			
	այդթվում	x	x	
	<u>2012 թվական</u> ⁷			
Ե 1.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
Ե 1.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
Ե 1. ...	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
	<u>2013 թվական</u> ⁷			
Ե 2.1	<Գործոն 1>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
Ե 2.2	<Գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
Ե 2. ...	<Գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել համապատասխան ակտի, քաղաքական փաստաթղթի համապատասխան դրույթին հղումը>
	Ընդամենը գոյություն ունեցող պարտավորություններ (տող Բ+ տող Գ+ տող Դ + տող Ե)		x	

Աղյուսակ Բ. 2013-2015 թթ ժամանակահատվածի համար ընթացիկ բնույթի գոյություն ունեցող պարտավորությունների հաշվարկն ըստ առանձին ծրագրերի¹

		Գումարը (հազ. դրամ) ²	Տվյալ գործոնի կանխատեսվող մեծությունը ³	Նկարագրություն (հիմնավորում) ⁴
Ա	2013 թվականի հայտ		x	
Բ	2014 թվականի հայտ		x	
	այդ թվում	x	x	
Բ 1	<u>Գնային գործոններ</u>			
Բ 1.1	<Գնային գործոն 1> ⁵			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 1.2	<Գնային գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 1. ...	<Գնային գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Բ 2	<u>Այլ գործոններ</u>			
Գ	2015 թվականի հայտ		x	
	այդ թվում	x	x	
Գ 1	<u>Գնային գործոններ</u>			
Գ 1.1	<Գնային գործոն 1> ⁵			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Գ 1.2	<Գնային գործոն 2>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Գ 1. ...	<Գնային գործոն ...>			<Խնդրում ենք այս վանդակում նշել մեթոդական ցուցումներով սահմանված գնային փոփոխականից շեղման հիմնավորումը>
Գ 2	<u>Այլ գործոններ</u>			

Ծանոթագրություն Աղյուսակ Ա-ի և Աղյուսակ Բ-ի

- ¹ Սույն աղյուսակներում ներկայացվում են միայն ծրագրի ընթացիկ ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Եթե տվյալ ծրագրի շրջանակներում չի նախատեսվում ընթացիկ բնույթի ծախսերի իրականացում, ապա այդ ծրագրի գծով սույն աղյուսակը չի լրացվում,
- ² Նշվում է միայն հաշվարկային տարում տվյալ գործոնի (առանձին վերցրած) ազդեցությունը ծխսերի

մակարդակի վրա: Օրինակ 2011թ. նախատեսվում է գների աճ 10%-ով, որը 2012 թվականի ընդհանուր ծախսերը կավելացնի 5 մլն. դրամով:

- ³ Նշվում է տվյալ գործոնի կանխատեսվող մակարդակը (թվային արժեքը, նշելով չափման միավորը) և Օրինակ՝ գնային գործոնների դեպքում գների աճի մակարդակը, օրենսդրության փոփոխության դեպքում՝ շահառուների (ծառայությունների ծավալի) փոփոխության ծավալը և այլն:
- ⁴ Փաստաթղթերին հղումների դեպքում նշվում է փաստաթղթի անվանումը, համապատասխան բաժինը, հոդվածը, էջը (եթե կիրառելի է), պարբերությունը,
- ⁵ Այն դեպքում երբ աղյուսակի յուրաքանչյուր բաժնում գործոնների թիվը գերազանցում է 3-ը ավելացնել լրացուցիչ տողեր^a լրացուցիչ գործոնների համար,
- ⁶ Գործոններ, որոնք տվյալ բնագավառում վարվելիք քաղաքականությունից անկախ են, օրինակ՝
 - (1) Ժողովրդագրական գործոններ (բնակչության տեղաշարժի, սեռահասակային կազմի, աշխատուժի կառուցվածքի ու զբաղվածության և այլ փոփոխություններ),
 - (2) Բնակլիմայական գործոններ (տեղումային, ջերմաստիճանային, երկրաբանական ռեժիմների և այլ փոփոխություններ),
 - (3) սոցիալական գործոններ (բնակչության սոցիալական կառուցվածքի, նվազագույն պարենային և սպառողական զամբյուղների կառուցվածքի և այլ փոփոխություններ),
- ⁷ Աղյուսակում 'Գ', 'Դ' և 'Ե' տողերում հաշվարկները ներկայացնել 2011թվականի համար կանխատեսվող գներով:

Աղյուսակ . Նոր նախաձեռնությունների (նոր ծրագրերի, ծառայությունների (աշխատանքների) և շահառուների խմբերի) գծով կանխատեսվող ծախսերը 2013-2015 ժամանակահատվածի համար

Հ/Հ	Գործառնական դասիչը (Բաժին/խումբ / դաս/ծրագիր)	Ծրագրերն հրականացնող պետական մարմինների անվանումը	Նոր ծրագրերի և գոյություն ունեցող այն ծրագրերի ցանկը, որոնց շրջանակներում նախատեսվում է ծառայությունների (աշխատանքների) կամ շահառուների շրջանակի ընդլայնում	Իրականացման ենթակա նոր ծառայությունների (աշխատանքների), ինչպես նաև շահառուների նոր խմբերի նկարագրությունը ¹	Լրացուցիչ ֆինանսավորման չափը (հազար դրամներով)			Հիմնավորում Ը ³
					2013 թ.	2014թ.	2015 թ.	
1	Թվարկել նոր ծրագրերը							
1.1			Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
1.2			Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
1.3			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
1.4			Վարկերի/փոխառությունների գծով ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
1.5			Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
Ընդամենը 1-ին հատվածի ծախսերը								X
2	Թվարկել այն գոյություն ունեցող ծրագրերը, որոնց շրջանակներում նախատեսվում է ծառայությունների (աշխատանքների) կամ շահառուների շրջանակի ընդլայնում ¹ (լրացուցիչ ֆինանսավորում) ²							

Հ/Հ	Գործառնական դասիչը (Բաժին/խումբ / դաս/ծրագիր)	Ծրագրերն իրականացնող պետական մարմինների անվանումը	Նոր ծրագրերի և գոյություն ունեցող այն ծրագրերի ցանկը, որոնց շրջանակներում նախատեսվում է ծառայությունների (աշխատանքների) կամ շահառուների շրջանակի ընդլայնում	Իրականացման ենթացակարգը նոր ծառայությունների (աշխատանքների), ինչպես նաև շահառուների նոր խմբերի նկարագրությունը ¹	Լրացուցիչ ֆինանսավորման չափը (հազար դրամներով)			Հիմնավորում Ը ³
					2013 թ.	2014թ.	2015 թ.	
2.1			Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
2.2			Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
2.3			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
2.4			Վարկերի/փոխատվությունների գծով ծրագրեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
2.5			Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր					
			Ծրագիր ----	1.1				
				1.--				
			Ծրագիր ----	--.1				
				--.--				
Ընդամենը 2-րդ հատվածի ծախսերը								X
ԱՄԲՈՂՋԸ (տող 1 + տող 2)								X

Ծանոթագրություն Աղյուսակ N 5-ի

¹Ներառում է նաև գոյություն ունեցող ծառայությունների գծով շահառուների շրջանակի փոփոխության հետևանքով ձևավորված շահառուների լրացուցիչ խմբերի նկարագրությունը,

²Աղյուսակի այս բաժնում նշել ֆինանսավորման այն չափը, որով նախատեսվում է ընդլայնել գոյություն ունեցող պարտավորությունը,

³Նշել այն գործոնները, որոնք հանգեցրել են ծառայությունների (աշխատանքների) տեսականու կամ շահառուների շրջանակի փոփոխության:

Աղյուսակ . Նոր նախաձեռնությունների ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ

(հազար դրամներով)

		2013թ.	2014թ.	2015թ.
1	Նոր նախաձեռնությունների ընդհանուր ծախսերը և/կամ գոյություն ունեցող ծրագրերի ընդլայնումը			
2	Նոր նախաձեռնությունների ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ (տող 2.1 + տող 2.2.)			
2.1	Այլ աղբյուրներից ակնկալվող ֆինանսավորում			
2.2	Այլ ծրագրերից ակնկալվող ծախսային խնայողություններ			
3	Նոր նախաձեռնության կամ գոյություն ունեցող ծրագրի ընդլայնման զուտ ազդեցությունը պետական բյուջեի վրա (ընդհանուր ծախս՝ հանած եկամտի այլընտրանքային աղբյուրներ և/կամ այլ ծրագրերից խնայողություններ) (տող 1 – տող 2)			

ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԱՄՓՈՓ ՁԵՎ

Պետական մարմնի անվանումը _____

Նշել հայտը նարկայացնող պետական մարմնի անվանումը: Այն դեպքերում երբ նոր նախաձեռնությունը առնչվում է տվյալ ոլորտի մի քանի մարմինների, ապա անհրաժեշտ է նշել համապատասխան գլխադասային պետական մարմնի անվանումը՝ այդ մասին կատարելով համապատասխան նշում:

Նախաձեռնության (առաջարկի) նկարագրությունը

Երկու-երեք նախադասությամբ ներկայացնել ֆինանսավորում պահանջող կապիտալ բնույթի նախաձեռնությունը: Նշել համապատասխան բյուջետային ծրագիրը և կողը, որին կդասվի տվյալ նախաձեռնությունը (ծրագիրը կամ միջոցառումը) հաստատվելու դեպքում:

Առաջանահերթությունը

Դասակարգել նոր նախաձեռնությունը ըստ վերջինիս առաջանհերթության (1 առաջնահերթ - 3 ոչ առաջնահերթ)՝ համեմատելով այն տվյալ պետական մարմնի ներկայացրած մյուս նոր նախաձեռնությունների հետ:

Ծախսերի վրա նոր նախաձեռնության ազդեցության գնահատականը

	(հազար դրամով)		
	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Լրացուցիչ ընթացիկ ծախսեր			
Լրացուցիչ կապիտալ ծախսեր			
(Խնայողություններ/լրացուցիչ եկամուտներ)			
Զուտ ազդեցություն			

Առավելությունները

Համառոտ ներկայացնել նոր նախաձեռնության արդյունքում ակնկալվող հիմնական օգուտները: Այդ թվում ներկայացնել բացառություն, թե ինչպես կնպաստի տվյալ նախաձեռնությունը ՀՀ կառավարության գերակայությունների իրագործմանը:

Ծախսերի և գերակայությունների վերաբաշխմանը վերաբերող տեղեկություններ

Բացառել, թե ինչպես կծախսվի լրացուցիչ ֆինանսավորումը՝ հաստատվելու դեպքում: Համառոտ ներկայացնել տվյալ նախաձեռնության ֆինանսական գնահատականի հիմքում ընկած ենթադրությունները: Ներկայացնել ֆինանսավորման այլընտրանքային տարբերակները, ինչպես, օրինակ, տվյալ նախաձեռնությունը ոչ առաջանահերթ ծրագրերից միջոցները վերահատկացնելու միջոցով ֆինանսավորելու տարբերակը:

Քննարկումների արդյունքները

Նշել, թե որ կազմակերպությունների հետ են (եթե այդպիսի կան) քննարկվել նոր նախաձեռնությունը և ինչպիսին են այդ քննարկման արդյունքները:

Հավելված N 6

Աղյուսակ. Ոլորտի պետական հատվածի 2013-2015թթ. ստացվելիք եկամուտների աղբյուրները (բացառությամբ պետական բյուջեից ստացվող եկամուտների)՝ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժինների, խմբերի և դասերի կտրվածքով

(հազար դրամներով)

Բաժին/խումբ/դաս	Եկամուտների ստացման աղբյուրների անվանումները	Փաստացի ըստ 2011 թվականի տարեկան հաշվետվության	2012 թվականի սպասողական	Կանխատեսում		
				2013թ.	2014թ.	2015թ.
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ					
	այդ թվում՝					
	1. Վճարովի ծառայությունների մատուցումից և աշխատանքների կատարումից					
	2. Ստացվող նվիրատվություններից*					

* Եթե նվիրատվությունները ստացվում են նաև արտաքին աղբյուրներից, ապա դրանք համառոտ նկարագրել ըստ յուրաքանչյուր նվիրատուի՝ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգմամբ:

Աղյուսակ Ա. Արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջեի խողովակներով ստացվող վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին 2013-2015թթ. իրականացվելիք ծրագրերը

(հազար ԱՄՆ դոլար / հազար եվրո)

Բաժին	Խումբ	Դաս	Ծրագրերի և տնտեսագիտական հոդվածների անվանումները	2011թ. փաստ.			2012թ. բյուջե			Կանխատեսում						Ծրագրի սկիզբն ըստ համապատասխան համաձայնագրի	Ծրագրի ավարտն ըստ համապատասխան համաձայնագրի (ներառյալ փոփոխությունները)			
				Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ	<< կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ	<< կառավարության համաֆինանսավորում	2013թ.		2014թ.		2015թ.						
										Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ	<< կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ	<< կառավարության համաֆինանսավորում			Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ	<< կառավարության համաֆինանսավորում
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
			Ծրագիր 1																	
			այդ թվում՝																	
			Ընթացիկ ծախսեր																	
			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր																	
			Ծրագիր 2																	
			այդ թվում՝																	
			Ընթացիկ ծախսեր																	
			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր																	

* Անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել տողերն ըստ վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի քանակի:

Աղյուսակ Բ. Արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջեի խողովակներով ստացվող վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին 2013-2015թթ. իրականացվելիք ծրագրերը

(հազար դրամներով)

Բաժին	Խումբ	Դաս	Ծրագրերի և տնտեսագիտական հոդվածների անվանումները	2011թ. փաստ.		2012թ. բյուջե			Կանխատեսում							
				Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	2013թ.			2014թ.			2015թ.		
								Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը	Արտաքին միջոցներ << կառավարության համաֆինանսավորում	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
			Ծրագիր 1													
			այդ թվում՝													
			Ընթացիկ ծախսեր													
			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր													
			Ծրագիր 2													
			այդ թվում՝													
			Ընթացիկ ծախսեր													
			Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր													

* Անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել տողերն ըստ վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի քանակի:

Աղյուսակ Գ. Արտաքին աղբյուրներից՝ պետական բյուջեի խողովակներով ստացվող վարկերի հաշվին 2013-2015թթ. իրականացվելիք ծրագրերի շրջանակներում հիմնական գումարի մարման և ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման գծով ծախսերը

աժին	Խումբ	Դաս	Հիմնական գումարի մարման և ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման գծով ծախսեր	2011թ. փաստ.		2012թ. բյուջե		Կանխատեսում						
								2013թ.		2014թ.		2015թ.		
				հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո	հազար ՀՀ դրամ	հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո	հազար ՀՀ դրամ	հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո	հազար ՀՀ դրամ	հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո	հազար ՀՀ դրամ	հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո	հազար ՀՀ դրամ	
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
			Ծրագիր 1											
			Ծրագիր 2											

* Անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել տողերն ըստ վարկային ծրագրերի քանակի:

Հավելված N 8

Աղյուսակ Ա. Ոլորտի (համակարգի) գծով 2013-2015թթ. ՄԺԾԾ հայտի ընդհանուր ծախսերի համեմատությունը ՀՀ 2012թ. պետական բյուջեի և 2012-2014թթ. ՄԺԾԾ հետ

(հազար դրամներով)

	2012թ.	2013թ.	2014թ.	2015թ.
1. Ոլորտի գծով կողմնորոշիչ ընդհանուր չափաքանակները 2012-2014թթ. ՄԺԾԾ-ում			x	x
2. <<<< 2012 թ. պետական բյուջեի մասին>> ՀՀ օրենքով ոլորտի համար սահմանված ընդհանուր հատկացումները		x	x	x
3. Ոլորտի գծով գոյություն ունեցող ծրագրերի ծախսերի և ծախսային պարտավորությունների գնահատում 2013-2015թթ. ՄԺԾԾ համար (բացի ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՄԺԾԾ հայտում ընդգրկված ոչ ֆինանսական ակտիվների կառուցման և հիմնանորոգման գծով ծախսերի ծրագրերից)				
4. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՄԺԾԾ հայտում ընդգրկված ոչ ֆինանսական ակտիվների կառուցման և հիմնանորոգման գծով ծախսերի ծրագրեր				
5. Ընդամենը (տող 3+ տող 4)				
6. Տարբերությունը ՀՀ 2012 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշից	(տող 5-տող 2)	x	x	x
7. Տարբերությունը 2012-2014թթ. ՄԺԾԾ-ով սահմանված կողմնորոշիչ չափաքանակներից	x	(տող 5-տող 1)	x	x

Աղյուսակ Բ. Ոլորտի (համակարգի) գծով ֆինանսական պահանջների ամփոփում 2013-2015թթ. համար

(հազար դրամներով)

	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ոլորտի գծով գոյություն ունեցող պարտավորությունների ընդհանուր ծախսերը			
Ոլորտի գծով նախատեսվող նոր նախաձեռնությունների ընդհանուր ծախսերը			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ			

2013-2015թթ. ժամանակահատվածում պետական մարմնի կողմից իրականացվող ափոփ ծախսերը (քաղաքականության միջոցառումները) ծրագրային դասակարգմամբ

_(հազար դրամ)

Ծրագրային դասիչը		Գործառական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
<Լրացնել ծրագրի կողը>		ԾՐԱԳԻՐ					
			<Լրացնել ծրագրի անվանումը>	<Հանրագումարը >	<Հանրագումարը >	<Հանրագումարը >	<Հանրագումարը >
			<u>Ծրագրի նկարագրությունը</u>				
			<Լրացնել ծրագրի նկարագրությունը>				
			<u>Վերջնական արդյունքի նկարագրությունը</u>				
			<Լրացնել վերջնական արդյունքի նկարագրությունը>				
Քաղաքականության միջոցառումներ. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
ԱԾ 01			<Լրացնել ծառայության անվանումը>	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >
			<u>Մատուցվող ծառայության նկարագրությունը</u>				
			<Լրացնել ծառայության նկարագրությունը>				
			<u>Ծառայություն մատուցողի անվանումը</u>				
			<Լրացնել ծառայություն մատուցող կազմակերպության անվանումը>				
ԱԾ 02			<Լրացնել ծառայության անվանումը>	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >
			<u>Մատուցվող ծառայության նկարագրությունը</u>				
			<Լրացնել ծառայության նկարագրությունը>				
			<u>Ծառայություն մատուցողի անվանումը</u>				
			<Լրացնել ծառայություն մատուցող կազմակերպության անվանումը>				
...
Քաղաքականության միջոցառումներ. ՏՐԱՆՍՖԵՐՏՆԵՐ							
ԾՏ01			<Լրացնել տրանսֆերտի անվանումը>	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >
			<u>Տրանսֆերտի նկարագրությունը</u>				
			<Լրացնել տրանսֆերտի նկարագրությունը>				
ԾՏ02			<Լրացնել տրանսֆերտի անվանումը>	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >	<Գումարը >

Ծրագրային դասիչը		Գործառական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			Տրանսֆերտի նկարագրությունը <Լրացնել տրանսֆերտի նկարագրությունը>				
...
Քաղաքականության միջոցառումներ. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԾԱԽՍԵՐ							
ՖԾ01			<Լրացնել ֆինանսավորման ծախսի անվանումը> <u>Ֆինանսավորման ծախսի նկարագրությունը</u> <Լրացնել ֆինանսավորման ծախսի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ՖԾ02			<Լրացնել ֆինանսավորման ծախսի անվանումը> <u>Ֆինանսավորման ծախսի նկարագրությունը</u> <Լրացնել ֆինանսավորման ծախսի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Կառավարչական հիմնարկի կողմից օգտագործվող ակտիվներ							
ԿԿ01			<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը <Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ԿԿ02			<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը <Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Այլ կազմակերպություններին տրամադրված ակտիվներ							
ԱՏ01			<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>

Ծրագրային դասիչը		Գործառական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը <Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
	US02		<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը <Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Պետական կազմակերպություններում ներդրումներ							
	ԵԿ01		<Լրացնել ներդրման անվանումը> Ներդրման նկարագրությունը <Լրացնել ներդրման նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը> Տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագիրը (ծրագրերը) <Լրացնել տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագրի (ծրագրերի անվանումները և ծրագրային դասիչները)>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
	ԵԿ02		<Լրացնել ներդրման անվանումը> Ներդրման նկարագրությունը <Լրացնել ներդրման նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը> Տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագիրը (ծրագրերը) <Լրացնել տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագրի (ծրագրերի անվանումները և	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>

Ծրագրային դասիչը		Գործառնական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			ծրագրային դասիչները>				
...
Պատվեր այլ կառավարչական հիմնարկի համար							
ԿՊ01			<Լրացնել ակտիվի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Ակտիվի նկարագրությունը				
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը>				
			Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը				
			<Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը>				
			Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը				
			<Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
ԿՊ 02			<Լրացնել ակտիվի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Ակտիվի նկարագրությունը				
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը>				
			Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը				
			<Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը>				
			Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը				
			<Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
...
Այլ կառավարչական հիմնարկի ակտիվի տրամադրման պատվեր							
ԱՊ01			<Լրացնել ակտիվի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Ակտիվի նկարագրությունը				
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը>				
			Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը				
			<Լրացնել ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը>				
			Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը				
			<Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
ԱՊ 02			<Լրացնել ակտիվի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Ակտիվի նկարագրությունը				
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը>				
			Ակտիվն օգտագործող կազմակերպության անվանումը				
			<Լրացնել ակտիվն օգտագործող				

Ծրագրային դասիչը		Գործառական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			կազմակերպության անվանումը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
...
Այլ կառավարչական հիմնարկի կազմակերպություններում ներդրման պատվեր							
ԵՊ01			<Լրացնել ներդրման անվանումը> Ներդրման նկարագրությունը <Լրացնել ներդրման նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը> Տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագիրը (ծրագրերը) <Լրացնել տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագրի (ծրագրերի անվանումները և ծրագրային դասիչները)>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ԵՊ02			<Լրացնել ներդրման անվանումը> Ներդրման նկարագրությունը <Լրացնել ներդրման նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որտեղ կատարվում է ներդրումը> Տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագիրը (ծրագրերը) <Լրացնել տվյալ ներդրման հետ կապված ծրագրի (ծրագրերի անվանումները և ծրագրային դասիչները)>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով միջոցառումներ							
Ա201			<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
Ա202			<Լրացնել ակտիվի անվանումը> Ակտիվի նկարագրությունը	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>

Ծրագրային դասիչը		Գործառնական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			<Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Ծրագիրը (ծրագրերը), որին (որոնց) առնչվում է ակտիվը <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը>				
...
Վարկերի տրամադրում							
ՎՏ01			<Լրացնել վարկի անվանումը> Վարկի նկարագրությունը <Լրացնել վարկի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ՎՏ02			<Լրացնել վարկի անվանումը> Վարկի նկարագրությունը <Լրացնել վարկի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Վարկերի մարում							
ՎՄ01			<Լրացնել վարկի անվանումը> Վարկի նկարագրությունը <Լրացնել վարկի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ՎՄ02			<Լրացնել վարկի անվանումը> Վարկի նկարագրությունը <Լրացնել վարկի նկարագրությունը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
...
Բաժնետոմսերի ձեռքբերում							
ԲՏ01			<Լրացնել ձեռք բերվող բաժնետոմսի անվանումը> Ֆինանսական ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որի բաժնետոմսերը ձեռք են բերվում <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որի բաժնետոմսերը ձեռք են բերվում> Տվյալ ակտիվի հետ կապված ծրագիրը (ծրագրերը) <Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը >	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
ԲՏ02			<Լրացնել ձեռք բերվող բաժնետոմսի անվանումը> Ֆինանսական ակտիվի նկարագրությունը <Լրացնել ակտիվի նկարագրությունը> Կազմակերպության անվանումը, որի բաժնետոմսերը ձեռք են բերվում <Լրացնել այն կազմակերպության անվանումը, որի բաժնետոմսերը ձեռք են բերվում> Տվյալ ակտիվի հետ կապված ծրագիրը	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>

Ծրագրային դասիչը		Գործառական դասիչը (Բաժին /Խումբ /Դաս)	Ծրագիր/Քաղաքականության միջոցառում	2012թ. բյուջե	2013թ.	2014թ.	2015թ.
Ծրագիրը	Միջոցառումը						
			(ծրագրերը)				
			<Լրացնել այն ծրագրի (ծրագրերի) անվանումները և ծրագրային դասիչները, որոնց առնչվում է ակտիվը >				
...
Փոխառությունների մարում և այլ ելքեր - ներքին							
ՄՆ01			<Լրացնել մարման գործարքի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Մարման գործարքի նկարագրությունը				
			<Լրացնել մարման գործարքի նկարագրությունը>				
ՄՆ02			<Լրացնել մարման գործարքի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Մարման գործարքի նկարագրությունը				
			<Լրացնել մարման գործարքի նկարագրությունը>				
...
Փոխառությունների մարում և այլ ելքեր - արտաքին							
ՄԱ01			<Լրացնել մարման գործարքի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Մարման գործարքի նկարագրությունը				
			<Լրացնել մարման գործարքի նկարագրությունը>				
ՄԱ02			<Լրացնել մարման գործարքի անվանումը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>	<Գումարը>
			Մարման գործարքի նկարագրությունը				
			<Լրացնել մարման գործարքի նկարագրությունը>				
...

Աղյուսակ . 2013 թվականի բյուջետային Ծրագրերի գծով ամփոփ ֆինանսական ցուցանիշներ

(հազար դրամ)

Ծրագրերի անվանումները	Ծախսի տեսակը	Ծրագրի գծով 2013-2015թ.թ ՄԺԾԾ-ով նախատեսված չափաքանակները (գոյություն ունեցող պարտավորություններ)	Փոփոխություններ գոյություն ունեցող պարտավորություններում ^ա (+/-)	Ճշտված գոյություն ունեցող պարտավորությունները (1+2)	Նոր նախաձեռնությունները	Ընդամենը ըստ ծրագրի (3+4)
Ա	Բ	1	2	3	4	5
Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր						
.....
Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր						
.....
Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր						
.....
Վարկերի/փոխառությունների գծով ծրագրեր						
.....
Բաժնետոմսերի (փայլամասնակցությունների) գծով ծախսեր						
.....
Ընդամենը						

Հավելված N 11

Աղյուսակ. Ամփոփ բյուջետային հայտը բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգմամբ

(հազար դրամ)

Ծրագրի անվանումը	Գործառական դասակարգման կոդերը Բաժին/Խումբ/Դաս	Ծրագրի 2012թ. հաստատված բյուջե	2013թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտ	Տարբերությունը (+/-)
Ա	Բ	1	2	3
Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր				

	Ընդամենը ծրագրի գծով			

	Ընդամենը ծրագրի գծով			
....
Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր				

	Ընդամենը ծրագրի գծով			

	Ընդամենը ծրագրի գծով			
....
Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր				

	Ընդամենը ծրագրի գծով			

	Ընդամենը ծրագրի գծով			
....
Վարկերի/փոխառությունների գծով ծրագրեր				

	Ընդամենը ծրագրի գծով			

	Ընդամենը ծրագրի գծով			
....
Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր				

	Ընդամենը ծրագրի գծով			

	Ընդամենը ծրագրի գծով			
....
Ընդամենը				

Հավելված N 12

Աղյուսակ Ա. Արտաքին աղբյուրներից բյուջետային խողովակներով ստացվող վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի 2013 թվականի ամփոփ բյուջետային ֆինանսավորուման հայտ (ըստ եռամսյակների)

(հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո)

Բաժին*	Խումբ*	Դաս*	Ամբողջ ծածկագիրը *	Ծրագրերի և տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների անվանումները *	Առաջին եռամսյակ			Երկրորդ եռամսյակ			Երրորդ եռամսյակ			Չորրորդ եռամսյակ			Տարի		
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
						Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այլ թվում՝	Արտաքին միջոցներ << կատակարարության համաֆինանսավորում
				Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Սոցիալական ոլորտի պաշտպանության ծրագիր)															
				<i>այդ թվում՝</i>															
				Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)															
				<i>այդ թվում՝</i>															
				տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածի անվանում (օրինակ՝ 'Այլ ծախսեր' կամ 'Շենքերի և շինությունների կառուցում')															
				ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ															
				Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Աղքատության հաղթահարման աջակցության երրորդ վարկի նախապատրաստման դրամաշնորհային ծրագիր)															
				<i>այդ թվում՝</i>															
				Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)															
				<i>այդ թվում՝</i>															
				տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածի անվանում (օրինակ՝															

				'Այլ ծախսեր')															
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ																			

Աղյուսակ Բ. Արտաքին աղբյուրներից բյուջետային խողովակներով ստացվող վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի 2013 թվականի ամփոփ բյուջետային ֆինանսավորուման հայտ

(հազար ԱՄՆ դոլար/Եվրո)

Բաժին*	Խումբ*	Դաս*	Սնփոջ ծածկագիտող *	Ծրագրերի և տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների անվանումները *	Նախատեսված է ՀՀ 2011 թվականի պետական բյուջեով (ճշտված պլան)			2012 թվականի սպասողական կատարողական			2013 թվականի հայտ			Ըստ վարկային կամ դրամաշնորհային համաձայնագրի՝ ծրագրի սկիզբը	Ըստ վարկային կամ դրամաշնորհային համաձայնագրի՝ ծրագրի ավարտը (հաշվի առած համաձայնագրերի փոփոխությունները)
					6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
					Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորում		
				Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Սոցիալական ոլորտի պաշտպանության ծրագիր)											
				այդ թվում՝											
				Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)											
				այդ թվում՝											
				տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածի անվանում (օրինակ՝ 'Այլ ծախսեր' կամ 'Շենքերի և շինությունների կառուցում')											
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ															
				Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Աղքատության հաղթահարման աջակցության երրորդ վարկի նախապատրաստման դրամաշնորհային ծրագիր)											
				այդ թվում՝											

				Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)													
				այդ թվում՝													
				տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածի անվանում (օրինակ՝ 'Այլ ծախսեր')													
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ																	

Աղյուսակ Գ. Արտաքին աղբյուրներից բյուջետային խողովակներով ստացվող վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի 2013 թվականի ամփոփ բյուջետային ֆինանսավորուման հայտ(ըստ բաղադրիչների և կատեգորիաների)

(հազար ԱՄՆ դոլար/եվրո)

Ծրագրերի, բաղադրիչների և կատեգորիաների անվանումները	Առաջին եռամսյակ			Երկրորդ եռամսյակ			Երրորդ եռամսյակ			Չորրորդ եռամսյակ			Տարի		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	<< կատավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	<< կատավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	<< կատավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	<< կատավարության համաֆինանսավորում	Ընդամենը, այդ թվում՝	Արտաքին միջոցներ	<< կատավարության համաֆինանսավորում
Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Սոցիալական ոլորտի պաշտպանության ծրագիր)															
<i>այդ թվում՝</i>															
Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)															
<i>այդ թվում՝</i>															
Բաղադրիչի անվանում (օրինակ՝ 'Աջակցություն սոցիալական պաշտպանությանը')															
<i>այդ թվում՝</i>															
կատեգորիայի անվանում (օրինակ՝ 'Ապրանքներ', 'Աշխատանքներ' կամ 'Գործառնական ծախսեր')															
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ															
Ծրագրի անվանում (օրինակ՝ Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Աղքատության հաղթահարման աջակցության երրորդ վարկի նախապատրաստման դրամաշնորհային ծրագիր)															
<i>այդ թվում՝</i>															
Գլխավոր կարգադրիչ (օրինակ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարություն)															
<i>այդ թվում՝</i>															
Բաղադրիչի անվանում (օրինակ՝ 'Հարկային և մաքսային վարչարարության ուժեղացում')															
<i>այդ թվում՝</i>															
կատեգորիայի անվանում (օրինակ՝ 'Խորհրդատվական ծառայություններ' կամ 'Գործառնական ծախսեր')															
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ															

*** Ծանոթագրություն**

Աղյուսակներ Ա-ի և Բ-ի համար՝ Ծախսերի տնտեսագիտական և գործառական դասակարգումն անհրաժեշտ է կատարել ըստ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2007 թվականի հունվարի 9-ի N 5-Ն հրամանի, իսկ տողերն անհրաժեշտ է ավելացնել ըստ ներկայացվող ծրագրերի և հոդվածների քանակի
Աղյուսակ Գ-ին կից անհրաժեշտ է տեքստային ձևով ներկայացնել նաև առանձին ծրագրերի գծով 2011 թվականին տվյալ ծրագրի շրջանակներում իրականացվելիք աշխատանքների բովանդակությունը և նկարագրությունը

Աղյուսակ Ա Ամփոփ տեղեկատվություն հայտատուից անկախ գործոնների հետևանքով ՀՀ 2013-2015թթ. ՄԺԾ-ով հաստատված ծախսային ծրագրի ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաբանակների և հայցվող ծախսերի միջև տեղի ունեցած փոփոխությունների վերաբերյալ

Ծրագրի անվանումը	Ծախսային գործոնը	2013-2015թթ. ՄԺԾ-ում ներկայացված, սակայն ներկայումս վերանայված ենթադրությունները	Ներկա՝ 2013-2015թթ ՄԺԾ-ի համեմատությամբ վերանայված ենթադրությունները, որոնց հիման վրա կազմվել է 2013թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտը	Ենթադրություններ ի մեջ տեղի ունեցած փոփոխության ազդեցությունը ծախսերի վրա (հազար դրամ)

Ընդամենը ծրագրի գծով				

Աղյուսակ Բ. Հայտատուից անկախ պատճառներով առաջացող գործոնների վերաբերյալ ենթադրություններում տեղի ունեցած փոփոխությունների ազդեցությունը ծրագրի գծով ծախսերի գնահատականի վրա

(հազար դրամ)

	2013թ.	2014թ.	2015թ.
1. Լրացուցիչ ծախսեր (+)			
Ընթացիկ			
Կապիտալ			
2. Խնայողություններ /լրացուցիչ եկամուտներ (-)			
Ընթացիկ			
Կապիտալ			
3. Զուտ ազդեցություն (1+2)			

Աղյուսակ. Ամփոփ բյուջետային հայտը բյուջետային ծախսերի գործառական և տնտեսագիտական դասակարգմամբ (Ըստ եռամսյակների)

(հազար դրամ)

Ծրագրի անվանումը	Եռամսյակային բաշխումը	Գործառական դասակարգումը Բաժին/Խումբ/Դաս ¹	Ծրագրի 2013թ. բյուջեն ²						
			Ընդամենը	որից ըստ բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման					
				Ընթացիկ ծախսեր			Կապիտալ ծախսեր		
				Ընդամենը	(հորվածների անվանումները)	(հորվածների անվանումները)	Ընդամենը	(հորվածների անվանումները)	(հորվածների անվանումները)
Ընթացիկ ծախսերին (առանց հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտների) առնչվող ծրագրեր									
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
...	...								
Հանրությանը տրամադրվող տրանսֆերտներին առնչվող ծրագրեր									
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ								

	
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
...
Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին առնչվող ծրագրեր									
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
...
Վարկերի/փոխառությունների գծով ծրագրեր									
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
...
Բաժնետոմսերի (փայամասնակցությունների) գծով ծախսեր									
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ

	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
	I եռամսյակ
	II եռամսյակ
	III եռամսյակ
	IV եռամսյակ
	Ընդամենը ծրագրի գծով								
...
Ընդամենը բոլոր ծրագրերի գծով	I եռամսյակ								
	II եռամսյակ								
	III եռամսյակ								
	IV եռամսյակ								
	Ընդամենը								

Ծանոթագրություն

¹Ներկայացվում են տվյալ ծրագրի շրջանակներում իրականացվող ծախսերը ըստ ՀՀ ՖԷ նախարարի 2007թ. հունվարի 9-ի «ՀՀ բյուջեային ու հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման դասակարգումները և դրանց կիրառման ցուցումները հաստատելու մասին» N 5-Ն հրամանով բյուջեային ծախսերի գործառական դասակարգման համար սահմանված դասակարգումներին հապատասխանող կոդերը:

³Ավելացնել սյունակներն ու տողերն այնքան, որքան անհրաժեշտ է: